

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
3. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

Klinika pracovního a cestovního lékařství

Sylvie Opatrná

**Nemoci z povolání ve vybrané zemi.
Legislativa, srovnání s ČR**
*Occupational Diseases in a Selected Country and
the CR. Comparative studies*

Diplomová práce

Praha, květen 2010

Autor práce: Sylvie Opatrná

Studijní program: Všeobecné lékařství

Vedoucí práce: **MUDr. Aleš Kavka**

Pracoviště vedoucího práce: **Klinika pracovního a cestovního
lékařství 3.LF a FNKV**

Datum a rok obhajoby: červen 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato diplomová práce byla používána ke studijním účelům.

V Praze dne 31.května 2010

Sylvie Opatrná

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu diplomové práce MUDr. Aleši Kavkovi za vstřícnost a flexibilitu při konzultacích a za odborné vedení diplomové práce.

Dále bych ráda poděkovala Dr. med. Christophu Wolfovi za poskytnutí německé literatury a dalších podnětových materiálů. Zároveň bych chtěla poděkovat jeho rodině za posledních 10 let, které významně ovlivnily a ovlivňují můj život.

Děkuji také Mgr. Tereze Jančíkové za konzultaci české i německé právní oblasti diplomové práce a Ing. Terezii Sedláčkové za pomoc při identifikaci chemických sloučenin.

Děkuji moc za bezpodmínečnou podporu a motivaci v průběhu studia celé své rodině.

V neposlední řadě děkuji také svému příteli Honzovi, který mi byl vždy oporou.

Obsah	
ÚVOD	6
1. KAPITOLA	8
1.1 Evropský seznam nemocí z povolání	8
1.2 Česká republika	9
1.2.1 Nemoci z povolání	9
1.2.2 Ohrožení nemocí z povolání	10
1.2.3 Nemoci spojené s prací	10
1.2.4 Proces uznávání nemocí z povolání	10
1.2.5 Seznam nemocí z povolání	13
1.2.6 Pojištění	14
1.2.7 Preventivní prohlídky	14
1.2.8 Odpovědnost za škodu	15
1.3. Německo	17
1.3.1 Nemoci z povolání	17
1.3.2 Nemoci spojené s prací	17
1.3.3 Seznam nemocí z povolání	18
1.3.4 Pojištění	18
1.3.5 Preventivní prohlídky	19
1.3.6 Další legislativní opatření	20
1.3.7 Uznávání nemoci z povolání	21
2. KAPITOLA	25
2.1 Srovnání ČR a SRN	25
2.1.1 Pojmy	25
2.1.2 Pojištění	27
2.1.3 Postup uznávání	28
2.1.4 Vlastní seznamy	28
ZÁVĚR	38
SOUHRN	40
SUMMARY	40
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	41
SEZNAM PŘÍLOH	44
PŘÍLOHY	45

Úvod

Vznik pracovního lékařství jako specializovaného oboru se datuje k počátku 18.století, kdy v italské Pavii vydal Bernardo Ramazzini pojednání o nemocech řemeslníků.

U nás se počátek péče o ochranu zdraví a bezpečnost při práci klade do 19.století za Rakouska – Uherska, kdy se objevovaly první odborné práce věnované vlivu pracovních podmínek na zdraví a prevenci těchto vlivů. V roce 1887 byl přijat zákon o úrazovém pojištění, v roce 1888 zákon o nemocenském pojištění a v roce 1889 dokonce speciální zákon o hornickém pojištění. V roce 1932 se Československá republika připojila k Úmluvě Mezinárodní organizace práce týkající se odškodňování nemocí z povolání.⁽¹⁾

V Německu byl zákon o úrazovém pojištění přijat v roce 1884, založený na solidárním ručení skrz profesní organizace. Už v roce 1859 byla v živnostenském zákoně zakázána dětská práce. V roce 1925 byla přijata první vyhláška o nemocech z povolání se seznamem 11 nemocí z povolání. Předpisy týkající se prevence vzniku pracovních úrazů byly formulovány v roce 1934.⁽³⁾

První doporučení Evropské komise k nemocem z povolání bylo vydáno v roce 1962, ale trvalo to skoro 30 let, než bylo aktualizováno.⁽¹⁸⁾ Evropský seznam nemocí z povolání vytvořený Evropskou komisí existuje od roku 1990, naposledy byl aktualizován v roce 2003 a jeho smyslem je doporučení pro členské státy Evropské unie.

V této práci se zaměřím na rozdíly v oblasti nemoci z povolání mezi Českou republikou a Německem, konkrétně na odlišnosti v legislativě, postupu při uznávání a v seznamech nemocí z povolání. Tyto dvě země ke srovnávání jsem si vybrala, protože v historicko-politicko-geografickém kontextu Evropy vždy tvořily úzce propojený celek a zkoumat drobné

odlišnosti v obdobných systémech oblasti nemoci z povolání by mohlo být podnětné.

1. Kapitola

1.1 Evropský seznam nemocí z povolání

První doporučení Evropské komise k nemocem z povolání bylo vydáno v roce 1962, ale trvalo to skoro 30 let, než bylo aktualizováno. ⁽¹⁸⁾ Evropský seznam nemocí z povolání existuje od roku 1990 (90/326/EWG), naposledy byl aktualizován v roce 2003 (3297/2003). Tento seznam vytvořila Evropská komise a je míněn jako doporučení pro členské státy Evropské unie. Evropská unie by ráda sjednotila národní seznamy nemocí z povolání kvůli zjednodušení statistického zpracování uznávání jednotlivých nemocí z povolání, kvůli sledování trendů v této oblasti a také kvůli různým preventivním opatřením v evropských zemích. Statistické přehledy nemocí z povolání v evropských zemích nejsou mezi sebou dobře porovnatelné vzhledem k rozdílnému historickému vývoji a sociálně ekonomickým podmínkám. ⁽²⁴⁾ Kritéria pro uznání každé jednotlivé nemoci z povolání si každý členský stát stanovuje sám. ⁽¹⁸⁾

Evropský seznam nemocí z povolání je rozdělen do dvou částí. První část (Annex I) vyjmenovává nemoci, které by podle doporučení Evropské komise měly v jednotlivých státech být uznané jako nemoci z povolání. U těchto nemocí byl vliv práce vědecky dokázán a vzniká nárok na odškodnění. První část tohoto seznamu je rozdělena do pěti kapitol, které obsahují 108 položek. Mezi kapitoly patří nemoci z povolání vyvolané chemickými vlivy, kožní onemocnění vyvolané jinde neuvedenými substancemi a látkami používanými při práci, vdechováním jinde neuvedených substancí a při práci používaných látek způsobené nemoci, nemoci způsobené vyvolavateli infekčních chorob a parazity a konečně nemoci způsobené fyzikálními vlivy. ⁽¹⁹⁾ Patří k nim mimo jiné silikóza, azbestóza, kožní onemocnění vlivem určitých látek, poškození sluchu hlukem a syndrom karpálního tunelu. (viz příloha)

V druhé části (Annex II) jsou uvedena onemocnění, u kterých Evropská komise doporučila zvážit zařazení do jednotlivých národních

seznamů. U těchto onemocnění je předpokládána příčinná souvislost mezi pracovní činností a onemocněním, a tudíž budou možná v budoucnu zařazena do první části evropského seznamu. Obsahuje celkem 47 onemocnění. ⁽¹⁹⁾ Patří mezi ně např. onemocnění způsobená ozónem, hormony, tropické nemoci i poškození meziobratlových plotének bederní oblasti způsobené opakovanou, vertikálně působící značnou zátěží celého těla nebo zubní kaz při výrobě čokolády, cukru a mouky. Komise také požaduje postupné sjednocení národních statistik nemocí z povolání ⁽¹⁷⁾

Prevenzi nemocí z povolání upravuje od roku 1989 Směrnice ochrany zdraví, také aktualizována v roce 2003, která se týká zlepšení bezpečnosti a ochrany práce zaměstnanců při práci. Je rovněž východiskem pro jednotlivé státy Evropské unie.

Tab.1 – Kapitoly evropského seznamu nemocí z povolání

I	Nemoci z povolání vyvolané chemickými vlivy
II	Kožní onemocnění vyvolané jinde neuvedenými substancemi a při práci používanými látkami
III	Vdechováním jinde neuvedených substancí a při práci používaných látek způsobené nemoci
IV	Nemoci způsobené vyvolavateli infekčních chorob a parazity
V	Nemoci způsobené fyzikálními vlivy

1.2 Česká republika

1.2.1 Nemoc z povolání

Nemocí z povolání je takové onemocnění, které vzniklo nepříznivým působením škodlivých vlivů pracovního prostředí. ⁽¹⁾ Patří mezi ně působení chemických, fyzikálních, biologických nebo jiných škodlivých vlivů, toto onemocnění musí být vyjmenováno v seznamu nemocí z povolání ⁽¹⁾ a vzniknout za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání, který tvoří přílohu k nařízení vlády č. 290/1995 Sb. ⁽²⁾

Nemocí z povolání se v České republice rozumí také akutní otrava vznikající nepříznivým působením chemických látek. ⁽⁶⁾

1.2.2 Ohrožení nemoci z povolání

Dále česká legislativa rozlišuje ohrožení nemocí z povolání. Tím se rozumí takové změny dosavadního zdravotního stavu, které vznikly při výkonu práce nepříznivým působením podmínek, za nichž vznikají nemoci z povolání, ale nedosahují takového stupně poškození zdravotního stavu, který lze posoudit jako nemoc z povolání, a další výkon práce za stejných podmínek by vedlo ke vzniku nemoci z povolání. Lékařský posudek o ohrožení nemocí z povolání vydává zdravotnické zařízení příslušné k vydání lékařského posudku o nemoci z povolání. ⁽¹²⁾ Kritéria stanovují odborné lékařské společnosti. Odškodnění spočívá v doplacení do výše průměrného výdělku v případě převedení na jinou práci s nižším platem. ⁽¹⁾

1.2.3 Nemoci spojené s prací

Nemoci spojené s prací jsou onemocnění, která se u osob vykonávajících určitou práci vyskytují významně častěji než u ostatní populace, ale přesto nelze dávat jejich vznik či rozvoj do příčinné souvislosti s prací. Tyto nemoci nejsou odškodňovány. ⁽¹⁾

1.2.4 Proces uznávání nemoci z povolání

Uznat určitou nemoc za nemoc z povolání mohou jen oprávněná zdravotnická zařízení vyjmenovaná v příloze vyhlášky 342/1997 Sb., která stanovuje postup při uznávání nemocí z povolání, a to na základě posouzení zdravotnickým zařízením, jehož součástí je oddělení nebo klinika nemocí z povolání nebo pracovního lékařství. ⁽⁷⁾ Tato vyhláška dále stanovuje i uznávání nemocí z povolání u vojáků, žáků vojenských škol, občanských zaměstnanců Ministerstva obrany a Armády České republiky, občanských zaměstnanců ostatních rozpočtových a příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo obrany, a státních podniků,

jejichž zakladatelem je Ministerstvo obrany. U nich provádí uznávání oddělení nemocí z povolání Ústřední vojenské nemocnice v Praze. ⁽⁷⁾

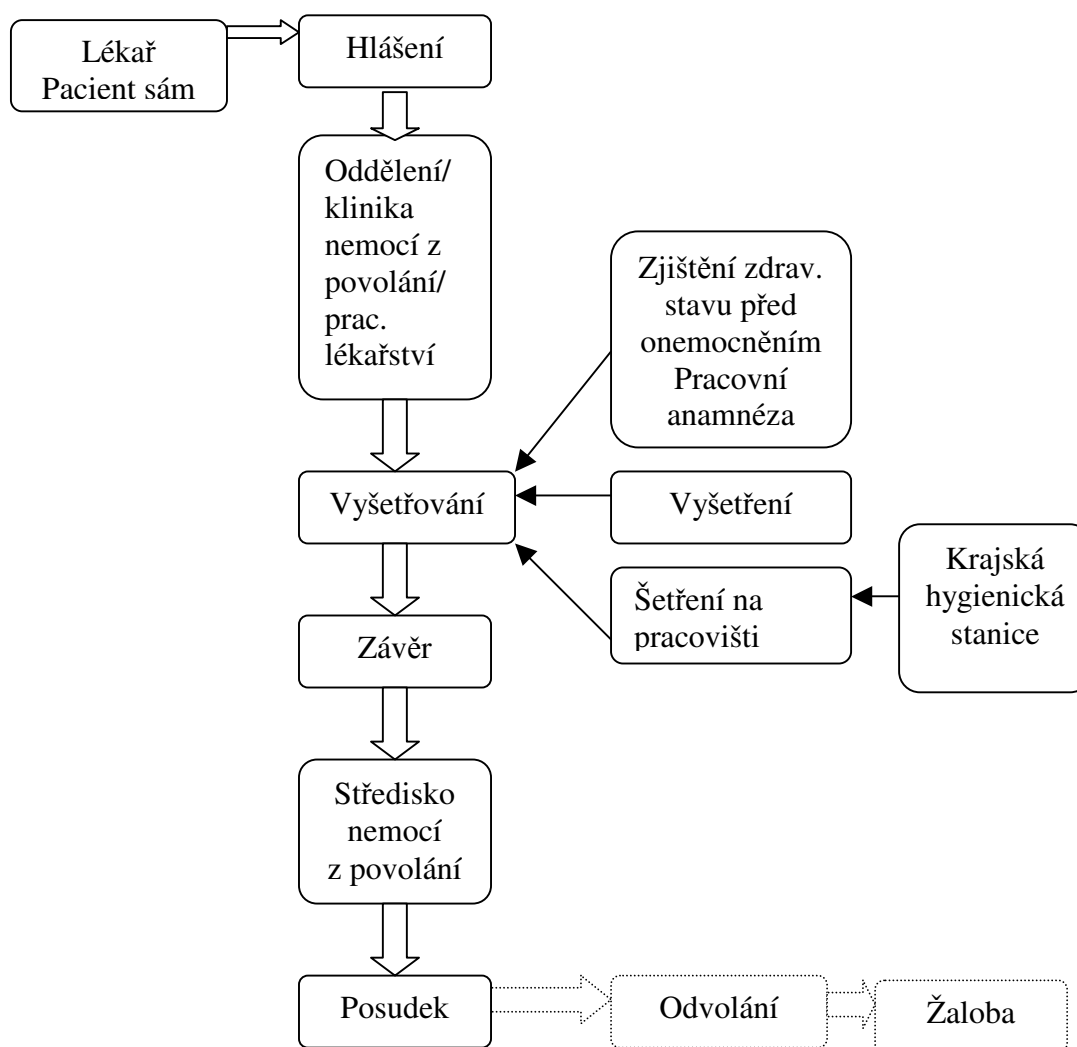
Vznikne-li podezření, že nemoc by mohla splňovat podmínky nemoci z povolání, provede se nejprve na podnět ošetřujícího lékaře nebo fyzické osoby trpící onemocněním posouzení této nemoci ve zdravotnickém zařízení, jehož součástí je oddělení nebo klinika nemocí z povolání nebo pracovního lékařství. ⁽⁷⁾ Vznik nemoci z povolání musí časově i věcně odpovídat konkrétnímu povolání u zaměstnavatele. Nemoc musí splňovat určitý stupeň závažnosti – ten je u některých onemocnění uveden v seznamu nemocí z povolání, u jiných jsou kritéria stanovena odbornou lékařskou společností. ⁽¹⁾

Posouzení nemoci pak provádí pracoviště pracovního lékařství, v jehož územním obvodu se nachází pracoviště, kde osoba trpící nemocí vykonává nebo naposledy vykonávala práci v pracovněprávním nebo obdobném vztahu, nebo to pracoviště pracovního lékařství, v jehož spádovém území je místo trvalého pobytu ostatních osob (např. v případech, kdy již netrvá zaměstnání, v němž byla vykonávána práce za podmínek, za kterých vznikají nemoci z povolání). ⁽⁷⁾ Vlastní posouzení je prováděno na základě zjištění zdravotního stavu před vznikem onemocnění, výsledků lékařských vyšetření a na základě ověření podmínek vzniku onemocnění. ⁽⁷⁾ Tyto podmínky ověřuje krajská hygienická stanice podle místa pracoviště nemocného, výjimkou jsou onemocnění způsobené ionizujícím zářením, kdy ověření provádí Státní ústav pro jadernou bezpečnost. Hygienické šetření se provádí na konkrétním pracovišti posuzovaného za jeho účasti a za účasti zástupce zaměstnavatele. ⁽⁸⁾

Příslušné pracovně lékařské pracoviště předá po posouzení onemocnění případ k ověření závěru a k vydání lékařského posudku středisku nemocí z povolání, v jehož územním obvodu má sídlo. ⁽⁷⁾ Po

obdržení závěru posouzení onemocnění středisko nemocí z povolání rozhodne, zda se o nemoc z povolání jedná nebo nejedná a vystaví o tom písemný lékařský posudek.

Grafika 1 – postup při uznávání nemoci z povolání v České republice

Při uznání nemoci z povolání tento posudek zašle postiženému, odpovědnému zaměstnavateli, zdravotní pojišťovně, praktickému lékaři, lékaři závodní preventivní péče, krajské hygienické stanici, centrálnímu

registru a příslušnému pracovně lékařskému pracovišti. ⁽¹⁾ Posudek, kterým se nemoc z povolání neuznává, obdrží pouze posuzovaný nemocný. ⁽⁸⁾ ⁽¹⁾ Pokud zaměstnavatel nebo posuzovaný nemocný s rozhodnutím uvedeným v lékařském posudku nesouhlasí, lze využít opravného prostředku do 15 dnů od prokazatelného doručení posudku, a to u vedoucího zdravotnického zařízení, jehož součástí je středisko nemocí z povolání. Pokud vedoucí tohoto zdravotnického zařízení odvolání nevyhoví, řeší jej vyšší orgán (u fakultních nemocnic ministerstvo zdravotnictví, u většiny ostatních zdravotnických zařízení krajský úřad-odbor zdravotnictví) a jejich rozhodnutí je konečné. ⁽⁸⁾

1.2.5 Seznam nemocí z povolání

Vlastní seznam nemocí z povolání se skládá z šesti kapitol, a to podle příčiny vyvolávající nemoc, resp. podle postiženého orgánového systému. Kapitola I upravuje nemoci z povolání způsobené chemickými látkami, kapitola II nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory, kapitola III nemoci z povolání týkající se dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobřišnice, kapitola IV nemoci z povolání kožní, kapitola V nemoci z povolání přenosné a parazitární a kapitola VI upravuje nemoci z povolání způsobené ostatními faktory a činiteli. Seznam nemocí z povolání obsahuje celkem 83 položek. ⁽¹⁾

V České republice existuje Národní registr nemocí z povolání, jehož účelem je evidence pacientů, u nichž byla uznána nemoc z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání. Národní registr monitoruje vývoj výskytu a struktury nemocí z povolání, resp. ohrožení nemocí z povolání, včetně údajů o ukončení těchto onemocnění.

Tab. 2. – Kapitoly českého seznamu nemocí z povolání

I	Nemoci z povolání způsobené chemickými látkami
II	Nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory
III	Nemoci z povolání týkající se dýchacích cest, pohrudnice a pobřišnice
IV	Nemoci z povolání kožní
V	Nemoci z povolání přenosné a parazitární
VI	Nemoci z povolání způsobené ostatními faktory a činiteli

1.2.6 Pojištění

Každý zaměstnavatel je pojištěn zákonným pojištěním pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Pojištění vyplývá ze zákona, automaticky vzniká dnem vzniku prvního pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele a chrání zaměstnavatele proti veškerým nárokům zaměstnanců za pracovní úrazy a nemoci z povolání. Pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úrazy a nemoci z povolání je možné buď u České pojišťovny, a.s. (ti zaměstnavatelé, kteří s ní měli sjednáno toto pojištění k 31. prosinci 1992), anebo u Kooperativy, pojišťovny, a. s.. Zaměstnavatel má právo, aby za něj příslušná pojišťovna nahradila škodu, která vznikla zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání v rozsahu, v jakém za ni zaměstnavatel odpovídá podle zákoníku práce.⁽⁹⁾

1.2.7 Preventivní prohlídky

V České republice existuje několik typů pracovnělékařských preventivních prohlídek – vstupní, periodické, řadové, mimořádné, výstupní a následné. Jejich cílem je důsledná prevence nemocí spojených s prací.⁽²⁰⁾ Při vstupní prohlídce lékař informuje vyšetřovaného o zdravotním riziku práce a o možnostech ochrany zdraví.⁽²⁾ Cílem vstupní prohlídky je nezařadit k výkonu práce zaměstnance, u kterého by výkon této práce mohl vést ke zhoršení pracovního stavu nebo

zdravotnímu poškození jiných osob. tato prohlídka se provádí zpravidla před uzavřením pracovního poměru. ⁽²⁰⁾ Periodická prohlídka má za úkol včasné zjištění změn zdravotního stavu. Tyto prohlídky se provádí u zaměstnanců vykonávajících rizikové práce (kategorie 2R, 3 nebo 4), u zaměstnanců, jejichž činnost může ohrozit zdraví jiných osob a u zaměstnanců, u kterých je vyžadována zvláštní zdravotní způsobilost. Řadové prohlídky se provádí v období mezi vstupní a výstupní prohlídkou nejdéle jedenkrát za 5 let, nad 50 let jednou za 3 roky. Mimořádné prohlídky se provádí ze zcela konkrétního důvodu. Výstupní prohlídka zjišťuje změny zdravotního stavu, u kterých lze předpokládat vliv práce. Následné prohlídky zjišťují změny zdravotního stavu u onemocnění vznikajících v souvislosti s prací, kdy se zdravotní důsledky mohou projevit až za řadu let. ⁽²⁰⁾

1.2.8 Odpovědnost a odškodnění

Odpovědnost zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání je upravena v § 190 a násl. zákoníku práce. Za škodu způsobenou zaměstnanci nemocí z povolání odpovídá zaměstnavatel, u něhož zaměstnanec pracoval naposledy před jejím zjištěním v pracovním poměru za podmínek, za nichž vzniká nemoc z povolání, kterou byl postižen. Zaměstnanci, který utrpěl pracovní úraz nebo u něhož byla zjištěna nemoc z povolání, je dle zákoníku práce, § 193 zaměstnavatel povinen v rozsahu, ve kterém za škodu odpovídá, poskytnout náhradu za: *Ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti* (jedná se o rozdíl mezi průměrným výdělkem postiženého před vznikem škody a plnou výší nemocenského), *ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti* (náhrada se poskytuje v případě, že z důvodu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání dosahuje poškozený nižší výdělek, a to i s připočtením případného invalidního nebo částečného invalidního důchodu poskytovaného z téhož důvodu), *bolest způsobenou škodou na zdraví, jejím léčením nebo odstraňováním jejích následků* (za bolest se přitom považuje každé tělesné a duševní strádání způsobené

škodou na zdraví osobě, která tuto škodu utrpěla), *ztížené společenské uplatnění* (slouží ke zmírnění následků újmy na zdraví, které jsou trvalého rázu a mají prokazatelně nepříznivý vliv na uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti, zejména na uspokojování jeho životních a společenských potřeb, včetně výkonu dosavadního povolání nebo přípravy na povolání, dalšího vzdělávání a možnosti uplatnit se v životě rodinném, politickém, kulturním a sportovním, s přihlédnutím k věku poškozeného v době vzniku škody), *účelně vynaložené náklady spojené s léčením* (náklady, které hradí postižený sám - doplatky na léky, ortopedické pomůcky apod.) a *věcnou škodu* (škoda vzniklá při úrazu na majetku postiženého - rozbité hodinky, brýle apod., postižený musí doložit hodnotu věci jakou měla v době zničení či poškození).^{(10) (11)}.

Odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění je upraveno vyhláškou č.440/2001 Sb. Částka vyplácená za bolest a ztížení společenského uplatnění závisí na lékařském hodnocení, které je vyjádřeno určitým počtem bodů podle zdravotnických seznamů. Dle těchto seznamů lékař stanoví v posudku počet bodů za zdravotní poškození (provede tedy tzv. bodové ohodnocení). Hodnota jednoho bodu pro účely odškodnění bolesti a ztíženého společenského uplatnění v současnosti činí 120 Kč.

Lékařský posudek zpracovává posuzující lékař, který je ošetřujícím lékařem poškozeného (v případě nemoci z povolání je tímto lékařem ošetřující lékař zdravotnického zařízení oprávněného k posuzování nemocí z povolání) ,a vydává jej zdravotnické zařízení, jehož posuzující lékař lékařský posudek zpracoval (v případě nemoci z povolání zdravotnické zařízení oprávněné k posuzování nemocí z povolání, jehož posuzující lékař zpracoval lékařský posudek).

Posuzující lékař zpracovává lékařský posudek na základě úplných písemných informací předaných ošetřujícími lékaři, kteří se zúčastnili léčení poškozeného.^{(10) (11)}

1.3 Německo

1.3.1 Nemoc z povolání

Za nemoci z povolání jsou v Německu považována ta onemocnění, která vláda označí svým vládním nařízením se souhlasem parlamentu a která může pojištěný podle 7.knihy Sociálního zákoníku utrpět následkem pracovní činnosti. ⁽³⁾ Je to onemocnění určité skupiny osob, které byly při práci vystaveny značně většímu riziku než zbylá populace a zároveň toto onemocnění patří do seznamu nemocí z povolání, uvedeného v 7.knize Sociálního zákoníku. Nemoc musí být tedy uvedena v seznamu, musí existovat příčinná souvislost mezi nemocí a expozicí škodlivým vlivům a musí být prokázána expozice těmto vlivům při pracovní činnosti. ⁽⁵⁾ Uplatňuje se princip dvojité kauzality: anamnéza práce, při které byl zaměstnanec vystaven škodlivým vlivům, které pak vedly k onemocnění.

Za uznanou nemoc z povolání platí, pokud se po ohlášení vyřčené podezření na nemoc z povolání potvrdilo, to znamená nemoc z povolání, která je uvedena na seznamu §9 odstavce 1 7.knihy Sociálního zákoníku resp. nemoc, která může být dle 9 odstavce 2 7.knihy tohoto zákoníku odškodněna jako nemoc z povolání. ⁽³⁾

1.3.2 Nemoc spojená s prací

Pojem nemoc spojená s prací (Arbeitsbezogene Erkrankung, work related disease) byl do německé legislativy zařazen v roce 1973 s tím, že podnikoví lékaři mají za úkol sledovat příčiny a výskyt nemocí vztahujících se k práci. Později byl definován jako nemoc, která je zapříčiněna vlivy pracovní činnosti anebo jako onemocnění, které je podmínkami při práci nepříznivě ovlivňováno. Práce tedy hraje určitou roli, aniž by byly splněny přísné podmínky příčinnosti jako u nemocí z povolání. U této kategorie nevzniká nárok na odškodnění. ⁽³⁾

1.3.3 Seznam nemocí z povolání

Seznam nemocí z povolání je rozdělen do 6 kapitol :

Nemoci způsobené chemickými vlivy, nemoci způsobené fyzikálními vlivy, nemoci způsobené infekčními onemocněními nebo parazity, zahrnující i tropická onemocnění, nemoci dýchacích cest a plic, pohrudnice a pobřišnice, nemoci kůže a nemoci s jinými příčinami.

Celý seznam obsahuje 73 položek. Naposledy byl rozšířen v roce 2009 o následujících 5 položek: (16) onemocnění krve, krvetvorby a lymfatického systému vlivem působení benzolu, gonarthrosa, rakovina plic vzniklá působením polycyklických aromatických uhlovodíků, rakovina plic vlivem spolupůsobení polycyklických aromatických uhlovodíků a vláken azbestu, plicní fibróza způsobená extrémním a dlouholetým působením zplodin vznikajících při sváření (siderofibróza).

Tab. 3. – Kapitoly německého seznamu z povolání

I	Nemoci z povolání způsobené chemickými látkami
II	Nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory
III	Nemoci z povolání způsobené infekčními agens nebo parazity, tropická onemocnění
IV	Nemoci z povolání týkající se dýchacích cest, pohrudnice a pobřišnice
V	Nemoci z povolání kožní
VI	Nemoci z povolání způsobené jinými příčinami

1.3.4 Pojištění

Pro Německo je typický dvojitý systém ochrany zdraví při práci. Ochrana zdraví při práci je tvořena jednak státem, jednak činností zřizovatele zákonného úrazového pojištění. Zákony týkající se ochrany

zdraví při práci a jejich dodržování jsou úkolem státu (dle 21§ Zákonu o bezpečnosti práce.)

Zřizovatelem zákonného úrazového pojištění v oblasti působení živnostenského zákona jsou Berufsgenossenschaften – profesní organizace, např. pro chemický průmysl, dřevopřemysl, řeznictví, stavební průmysl atd., a pojišťovny ve veřejném sektoru – např. pro dráhy, hasiče. Tyto profesní organizace jsou oprávněny vydávat přepisy a postupy týkající se prevence úrazů a nehod a také kontrolovat jejich dodržování.

⁽¹⁵⁾ Jejich úkolem je předcházet výskytu pracovních úrazů, nemocí z povolání a snižování rizik při práci. Zaměstnancům, kteří utrpěli pracovní úraz anebo onemocněli nemocí z povolání, je pomocí profesních organizací pomáháno se zdravotnický, pracovní i sociálně rehabilitovat. V rámci toho také přísluší profesní organizaci následky úrazů nebo nemocí finančně kompenzovat. Profesní organizace jsou rozděleny podle oborů na průmyslové, ty jsou zřizovatelem zákonného úrazového pojištění v oblasti německého soukromého podnikání, a na zemědělské. Profesní organizace také shromažďují dokumentaci o pracovních úrazech a nemocích z povolání a provozují vlastní výzkumné instituce a kliniky. Úrazové pojištění pokrývá ochranu proti vzniku pracovních úrazů a nemocí z povolání, proces zotavení se a odškodnění. ⁽¹⁴⁾

U zaměstnance pracujícího v námořní dopravě se pojištění vztahuje i na tropické onemocnění a skvrnitý tyfus získané v době dovolené na pevnině. ⁽¹⁴⁾

1.3.5 Preventivní prohlídky

V Německu existují volitelné a povinné prohlídky. Povinné jsou uvedeny v právních předpisech státu a Berufsgenossenschaften a patří k nim posouzení předpokladů k zahájení určité pracovní činnosti. Dále existuje vstupní prohlídka, která se provádí na základě požadavku zaměstnavatele a je většinou dobrovolná. Další prohlídka slouží

k posouzení pracovní způsobilosti. Dokazuje schopnosti zaměstnance provádět určitou činnost (např. řízení motorového vozidla.) Tato prohlídka je povinná. Mimořádná pracovní prohlídka se provádí na žádost zaměstnavatele, např. k posouzení pracovní schopnosti či k vyloučení infekčního onemocnění zaměstnance. Zaměstnanec má také právo na prohlídku na přání, pokud předpokládá spojitost mezi pracovní činností a svým onemocněním.

Preventivní prohlídky jsou prováděny v celé spolkové zemi jednotně. Podkladem pro ně jsou *Berufgenossenschaftliche Grundsätze für arbeitsmedizinische Vorsorgeuntersuchungen*, pravidla profesních spolků pro preventivní prohlídku. Platí jako doporučení nebo osnova pro vyšetřujícího lékaře a rozlišují první prohlídku, kontrolní vyšetření a sledovací (následné) prohlídky, např. v případě expozici minerálnímu prachu, olovu, benzolu, nadměrnému hluku atd. Těchto doporučení je v současné době 46, G1-G46. V každém z nich je uvedeno, jaká obecná, speciální a doplňující vyšetření by měl lékař provést a kdy má být provedena kontrolní prohlídka. ⁽²¹⁾ ⁽²²⁾

1.3.6 Další legislativní opatření

Pokud pojištěnému zaměstnanci hrozí vznik nemoci z povolání, její zhoršení nebo znovuoobjevení, je zaměstnavatel povinen proti tomuto ohrožení postupovat všemi možnými prostředky. ⁽³⁾ Pokud to není možné, zaměstnanec by takovou pracovní činnost měl změnit. Pokud toto ohrožení trvá a zaměstnanec se nemůže vrátit ke své původní práci, má právo na kompenzaci sníženého výdělku nebo jiného ekonomického znevýhodnění, a to buď na jednorázové odškodnění do výše plného důchodu, anebo na měsíční příspěvek do výše jedné dvanáctiny plného důchodu po dobu maximálně 5 let. ⁽¹³⁾

Vláda je oprávněna v nařízení uvést ty nemoci jako nemoci z povolání, které jsou podle poznatků lékařské vědy způsobena

zvláštními vlivy, kterým jsou určité skupiny zaměstnaných osob ve značně zvýšeném stupni vystaveny více než zbylá populace a také může rozhodnout, že jako nemoci z povolání budou označeny nemoci, pokud byly způsobeny v jistých ohrožujících oblastech, nebo pokud vedly k zanechání všech činností, které byly nebo mohly být příčinou vzniku, zhoršení nebo relapsu nemoci. ⁽⁵⁾

1.3.7 Uznávání nemocí z povolání

Pojišťovny musí uznat jako nemoc z povolání i takovou nemoc, která není v nařízení uvedena nebo u které nejsou dosaženy v nařízení uvedené podmínky, pokud jsou v době rozhodování na podkladě nových poznatků lékařské vědy naplněny předpoklady výše uvedené.

Pokud je pojištěný, který onemocněl nemocí z povolání, ve větším měřítku vystaven nebezpečí onemocnění nemocí z povolání zvláštními podmínkám při práci, za kterých tato nemoc vzniká, a pokud nebyly zjištěny jiné skutečnosti mimo pojištěné činnosti, které by mohly nemoc způsobit, je předpokládáno, že nemoc byla způsobena touto činností.

Předpokládá-li uznání nemoci jako nemoci z povolání zanechání všech činností, které jsou nebo by mohly být příčinou pro vznik, zhoršení nebo znovuobjevení, musí pojišťovna ještě před zanecháním této činnosti rozhodnout, jsou-li splněny ostatní předpoklady pro uznání nemoci z povolání. ⁽¹⁴⁾

Vláda upravuje nařízením se souhlasem parlamentu předpoklady, způsob a rozsah úkonů k prevenci vzniku a znovuobjevení nemocí z povolání, a také spolupráci orgánů zodpovědných za bezpečnost práce při uznávání nemocí z povolání. S tím zároveň určuje, že za lékařskou ochranu při práci zodpovědné instituce jsou oprávněny vystavovat posudek o příčinné souvislosti, vyšetřovat pojištěné za účelem přípravy posudku a na náklady pojišťoven pověřit další lékaře k provedení

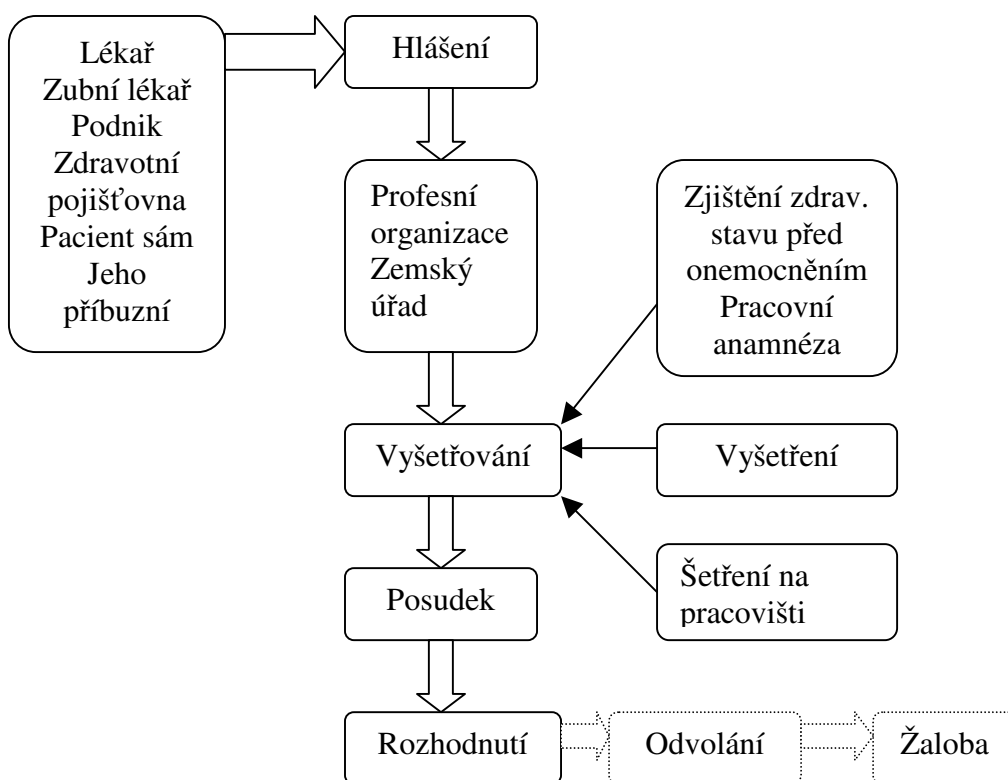
vyšetření. Dále vláda určuje poplatky pojišťovny za činnost orgánů výše uvedených, tyto poplatky se řídí podle vynaloženého úsilí na posudku s ním spojených nákladů. ⁽¹⁴⁾ Instituce zodpovědné za ochranu při práci dostanou dle platných předpisů za posudek obnos 200 EUR. ⁽¹³⁾

Při odůvodněném podezření na nemoc z povolání jsou lékaři a zubní lékaři povinni tuto skutečnost neprodleně ohlásit pojišťovně nebo instituci zodpovědné za lékařskou ochranu při práci, stejně tak i podnik sám nebo zdravotní pojišťovna. Pro toto oznámení využijí lékaři zvláštního formuláře. Lékař o obsahu informuje pojištěného a také o instituci, které oznámení zasílá. ⁽⁴⁾ Oznámení o podezření může podat i nemocný sám či jeho příbuzní, dle §193 7.knihy Sociálního zákoníku. ⁽¹⁴⁾ Oznámení se podává buď Berufgenossenschaft anebo Zemskému úřadu pro ochranu při práci. (Landesanstalt für Arbeitsschutz).

Pojišťovny mají o výsledku posuzování nemoci z povolání informovat instituci pro lékařskou ochranu práce, pokud se jejich rozhodnutí o posudku odlišuje od příslušné instituce. Při neuznání nemoci z povolání je možno se odvolat a při neuznání opravného prostředku je možno podat žalobu u Sociálního soudu.

Pojišťovny přispívají k získávání nových lékařských vědeckých poznatků, především k rozvoji legislativní oblasti týkající se nemocí z povolání. Měly by svým vlastním výzkumem nebo spoluprací na výzkumech jiných přispívat k objasňování příčinné souvislosti mezi výskytem určitého onemocnění v určité skupině osob a škodlivými vlivy v souvislosti s prací.

Grafika 2. – Postup při uznávání nemoci z povolání v Německu

Pokud došlo k uznání nemoci z povolání, neznamená to automaticky vyplácení důchodu či odškodnění. Věcné plnění zahrnuje ošetření, různé ortopedické a jiné pomůcky a rehabilitaci – zdravotní, pracovní a sociální. Peněžité plnění zahrnuje mimořádnou finanční podporu, invalidní důchod a zaopatření pozůstalých. Existují 3 varianty. Při první je uznána nemoc z povolání a pojistné plnění, které pokrývá léčebné výlohy, ale žádný důchod. Po rehabilitaci nezůstávají žádné trvalé následky. V druhé variantě je uznána nemoc z povolání i vyplácení renty, pokud i po 26. týdnu začátku onemocnění zůstává snížení pracovního uplatnění o alespoň 20%. Posuzuje se individuální schopnost pracovního uplatnění ve všeobecném pracovním trhu, ne v práci původní. Ve třetí variantě je uznána nemoc z povolání, ale žádné pojistné plnění, např. v případě, kdy zatím není třeba žádné ošetření a nebyla snížena možnost

pracovního uplatnění. Renta se vypočítává z $\frac{2}{3}$ původního platu (plus případný starobní důchod) x % snížení pracovního uplatnění. Pozůstalí (Vdovy, vdovci) dostávají pak 20% původního platu (po 65.roce 40%, doživotně či do uzavření nového manželského svazku). Sirotci dostávají 20%. (23)

2. Kapitola

2.1 Srovnání ČR a SRN

2.1.1 Pojmy

Český systém nemocí z povolání obsahuje pojem ohrožení nemocí z povolání, který nemá obdobu jinde v Evropské unii. ⁽²⁵⁾ Termín ohrožení nemocí z povolání se objevil v legislativě v roce 1965, především za účelem povinnosti zaměstnavatele převést zaměstnance na jinou práci při ohrožení zdraví. V roce 2001 bylo v zákoně č. 155/2000 Sb. poprvé jasně definováno a současně bylo stanoveno, kdo je oprávněn ohrožení nemocí z povolání uznat a v této věci vydat lékařský posudek. Zákoník práce stanovil: „Ohrožením nemocí z povolání se rozumí takové změny zdravotního stavu, jež vznikly při výkonu práce nepříznivým působením podmínek, za nichž vznikají nemoci z povolání, avšak nedosahují takového stupně poškození zdravotního stavu, který lze posoudit jako nemoc z povolání, a další výkon práce za stejných podmínek by vedl ke vzniku nemoci z povolání.“ (262/2006 Sb.) ⁽¹²⁾ Lékařský posudek o ohrožení nemoci z povolání vydává zdravotnické zařízení příslušné k vydání lékařského posudku nemoci z povolání. Pokud jsou zaměstnanci převedeni na jinou práci z důvodu ohrožení nemoci z povolání, dostávají zaměstnanci doplatek do původního výdělku, a to po celou dobu převedení na jinou práci z důvodu ohrožení nemocí z povolání bez časového omezení. Odborná společnost pracovního lékařství s tímto pojmem v české legislativě nesouhlasí z několika důvodů. Uznání ohrožení nemoci z povolání má podobné pracovněprávní důsledky jako nemoc z povolání, ovšem při nižších kritériích, často při lehkých stupních onemocnění. Náhradu mzdy při eventuálním poklesu na výdělku při převedení na jinou práci ohroženým nemocí z povolání poskytuje formou doplatku původní zaměstnavatel, protože se na tento doplatek nevztahuje zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele, které se vztahuje pouze na škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Doplatek přísluší i tehdy, přejde-li zaměstnanec k jinému zaměstnavateli. ⁽²⁵⁾ Odborná

společnost zároveň navrhuje přijmout seznam ohrožení nemocí z povolání. ⁽²⁶⁾

Německý seznam neobsahuje volnou položku, tak jak ji známe např. z Rakouska či Slovenska, ale pojišťovny musí uznat jako nemoc z povolání i takovou nemoc, která není v nařízení uvedena nebo u které nejsou dosaženy v nařízení uvedené podmínky, pokud jsou v době rozhodování na podkladě nových poznatků lékařské vědy naplněny předpoklady výše uvedené, tj. anamnéza práce, při které byl zaměstnanec vystaven škodlivým vlivům, které pak vedly k onemocnění. Pokud je pojištěný, který touto nemocí onemocněl, ve větším měřítku vystaven nebezpečí onemocnění nemocí z povolání zvláštními podmínkám při práci, za kterých tato nemoc vzniká, a pokud nebyly zjištěny jiné skutečnosti mimo pojištěné činnosti, které by mohly nemoc způsobit, je předpokládáno, že nemoc byla způsobena touto činností.

Český seznam také volnou položku neobsahuje a česká odborná společnost se staví proti jejímu zavedení. Důvodů k tomuto názoru je hned několik. Laické vnímání pojmu nemoc z povolání často předpokládá, že za nemoc z povolání považujeme každé onemocnění, které vzniklo v souvislosti s prací a tudíž by mělo být odškodňováno. Nemoc z povolání je však pojem čistě právní a pokládáme za ně takové změny zdravotního stavu, které se určitá společnost v určité době rozhodla odškodňovat za splnění určitých kritérií a podle stupně pokročilosti onemocnění. Přesně stanovený seznam nemocí, které lze odškodnit při naplnění přísných kritérií také zabraňuje komisím odborníků, které by takovéto nemoci měly uznávat, rozhodovat se na základě subjektivních názorů a rozhodovat v identických případech odlišně. Domněnka, že ostatní onemocnění, která vznikla v souvislosti s prací, nelze odškodnit, je také mylná. Zaměstnavatel obecně nese odpovědnost za škodu, kterou svému zaměstnanci způsobí a o odškodnění v takovém případě pak rozhoduje soud. Dalším

argumentem je fakt, že by zavedením volné položky ostatní do určité míry ztratily smysl. ⁽²⁷⁾.

2.1.2 Pojištění

V Německu platí duální systém ochrany zdraví při práci – je tvořen státem a zároveň zřizovateli úrazového pojištění. Podstatný rozdíl mezi Českou republikou a Německem v oblasti zákonného pojištění spočívá v existenci Berufsgenossenschaften – profesních organizací, které jsou zřizovatelem úrazového pojištění. Každý podnik v Německu spadá podle svého oboru pod jednu z těchto profesních organizací. Tyto pojišťovny mají za úkol nejen uznávání a odškodnění nemocí z povolání, ale i jejich prevenci, a proto také vydávají a kontrolují dodržování různých předpisů, týkajících se ochrany zdraví při práci. Dalším úkolem je pak zkoumání příčin nemocí z povolání. Jednou ročně pak o dění v oblasti nemoci z povolání informují ministerstvo práce a sociálních věcí. V České republice tuto funkci přebírá Národní registr nemocí z povolání, jehož účelem je evidence pacientů, u nichž byla uznána nemoc z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání. Národní registr monitoruje vývoj výskytu a struktury nemocí z povolání, resp. ohrožení nemocí z povolání, včetně údajů o ukončení těchto onemocnění.

V České republice je každý zaměstnavatel pojištěn zákonným pojištěním pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Pojištění vyplývá ze zákona, pojištění automaticky vzniká dnem vzniku prvního pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele, a chrání zaměstnavatele proti veškerým nárokům zaměstnanců za pracovní úrazy a nemoci z povolání. Pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úrazy a nemoci z povolání zajišťuje od 1.1.1993 Kooperativy, pojišťovna, a. s. Zaměstnavatel má právo, aby za něj pojišťovna nahradila škodu, která vznikla zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání v rozsahu, v jakém za ni zaměstnavatel odpovídá podle zákoníku práce.

2.1.3 Postup uznávání

Rozdíly mezi českým a německým systémem v procesu uznávání nemocí z povolání se liší už tím, kdo může hlášení o podezření na nemoc z povolání podat. Zatímco v České republice má povinnost ohlásit podezření na nemoc z povolání lékař, tato povinnost se v Německu vztahuje i na zubní lékaře, zdravotní pojišťovny a podnik. V obou státech může návrh podat i sám pacient, v Německu navíc i jeho příbuzní a další osoby.

V České republice se nejdříve provede šetření ve zdravotnickém zařízení, jehož součástí je oddělení nebo klinika nemocí z povolání nebo pracovního lékařství. Posouzení nemoci pak provádí pracoviště pracovního lékařství, v jehož územním obvodu se nachází pracoviště, kde osoba trpící nemocí vykonává nebo naposledy vykonávala práci v pracovněprávním nebo obdobném vztahu, nebo to pracoviště pracovního lékařství, v jehož spádovém území je místo trvalého pobytu ostatních osob. Vlastní ověření závěru a vydání lékařského posudku přísluší středisku nemocí z povolání, v jehož územním obvodu má pracoviště sídlo. V Německu se hlášení podává buď profesní organizaci, které jsou současně zřizovatelem zákonného pojištění, nebo Zemskému úřadu pro ochranu při práci.

Šetření využívá zjišťování zdravotního stavu před onemocněním a pracovní anamnézy, vlastní vyšetření a šetření podmínek na pracovišti, obdobné v obou státech.

2.1.4 Vlastní seznam

Vlastní seznam nemocí z povolání se v České republice i Německu liší. Český obsahuje 83, německý po aktualizaci v roce 2009 73 nemocí. Oba seznamy jsou rozděleny do 6 kapitol. Český seznam obsahuje více nemocí, které jsou způsobené různými chemickými látkami a prvky – např.

nemoci z povolání způsobená zinkem, mědí, selenem, borany, karbamáty. Na rozdíl od Německa v českém seznamu nemocí z povolání způsobenými fyzikálními vlivy chybí jakékoli onemocnění páteře. Český seznam obecně nezahrnuje žádné onemocnění zubů (v německém najdeme onemocnění zubů působením kyselin a zvýšenou abrazi působením křemenného prachu) a také rakovinu kůže.

Na rozdíl od českého a evropského seznamu německý neuznává akutní otravy jako nemoc z povolání. Ty jsou začleněny do kategorie pracovních úrazů.

Z Evropského seznamu nemocí z povolání (Annex I) České republiky chybí chronická obstrukční bronchitida nebo emfyzém u horníků černouhelných hlubinných dolů, nystagmus horníků a rakovina kůže. Německému seznamu chybí onemocnění způsobená různými chemickými látkami, např. niklem, oxidy dusíku, kyanovodíku nebo kyanidy, a také syndrom karpálního tunelu. Z doporučeného seznamu (Annex II) chybí stejně jako v Německu nemoci z vdechování prachu z perleti, nemoci způsobené hormony, ozónem, zubní kaz při výrobě čokolády, cukru a mouky, nemoci plic a průdušek z umělých minerálních vláken, nemoci plic a průdušek ze syntetických vláken. ⁽²⁴⁾ Německu už z Annexu II přiřadilo do seznamu rakovinu hrtanu z azbestového prachu, odlomení výběžku páteře a onemocnění bederní páteře z opakovaných vertikálních celotělových vibrací na rozdíl od České republiky. ⁽²⁴⁾

První kapitola zahrnuje **nemoci z povolání způsobené chemickými vlivy**. Český obsahuje 55 položek, německý 30, které jsou ještě rozděleny na podkapitoly – kovy a nekovy, dusící plyny a rozpouštědla, prostředky hubící škůdce (pesticidy) a ostatní chemické látky.

Shodné položky v obou seznamech

Oba seznamy shodně zahrnují onemocnění způsobené olovem (číslo v seznamu v ČR 1/číslo v seznamu v SRN 1101), rtutí (2/1102), arzenem (3/1108), beryliem (5/1110), kadmiem (6/1104), chromem (7/1103), manganem (8/1105), vanadem (11/1107), oxidem uhelnatým (17/1201), izokyanáty (21/1315), sirouhlíkem (24/1305), halogenovanými uhlovodíky (27/1302), thaliem (47/1106), estery kyseliny dusičné (52/1309) a halogenovými alkylétery nebo arylétery (55/1310). Onemocnění fosforem (ČR10) jsou v německém seznamu na rozdíl od českého rozděleny do dvou položek – onemocnění způsobená fosforem nebo jeho anorganickými sloučeninami (1109) a onemocnění způsobená organickými sloučeninami fosforu.

Prolínající se položky

Český seznam zná tři položky týkající se benzenu – nemoc z benzenu (35), nemoc z homologů benzenu (36) a nemoc z vinylbenzenu (=styrol) a divinylbenzenu (38). V německém seznamu se benzenu týká položka nemoci způsobené benzenem, jeho homology nebo styrolem (1303), nemoci způsobené nitro- nebo aminosloučeninami benzenu, jeho homology a jejich deriváty (1304) a od roku 2009 nově také onemocnění krve, krvetvorby a lymfatického systému benzenem (1318). Česká položka nemoc z aromatických nitro- a aminosloučenin (40) se zčásti překrývá s německou položkou změny sliznice, rakovina nebo jiný novotvar močových cest aromatickými aminy (1301), která se ovšem týká pouze močových cest. V německém seznamu existuje samostatná položka onemocnění způsobené methylalkoholem (1306), které lze v českém seznamu zahrnout pod nemoci z alkoholů (29). V letech 2006 až 2008 byly v celém Německu uznány jen 3 případy onemocnění způsobená methylalkoholem jako nemoc z povolání ⁽²⁸⁾. Německá kategorie polyneuropatie nebo encefalopatie způsobená organickými rozpouštědly nebo jejich sloučeninami (1317) se vztahuje hned na 4 položky v seznamu českém – nemoc z alifatických nebo alicyklických uhlovodíků

(28), nemoc z alkoholů (29), nemoc z glykolů (30) a nemoc z éterů a ketonů (31).

Položky navíc v německém seznamu

Oproti německému seznamu v českém chybí onemocnění halogenovými alkyl-, aryl- nebo alkylaryl sulfidy (1311), které však zahrnuje především dichlorethylsulfid, používaný do konce 2.světové války. V českém seznamu nemá také ekvivalent položka onemocnění zubů vlivem kyselin (1312), poškození rohovky benzochinonem (1313), onemocnění vlivem para-terciárním butylfenolem (1314) a onemocnění jater působením dimethylformamidu (1316). Z těchto čtyř kategorií bylo ovšem v letech 2006 až 2008 uznáno jen 11 případů poškození zubů vlivem kyselin jako nemoc z povolání, v ostatních třech kategoriích bylo sice dohromady ve 21 případech oznámeno podezření na nemoc z povolání, uznána nebyla ani jednou. ⁽²⁸⁾

Položky navíc v českém seznamu

Německý seznam vůbec neobsahuje nemoc způsobenou vlivem antimonu (4), niklu (9), chlóru (13) a dalších halogenů (14), zinku (15), mědi (16), oxidů dusíku (18), oxidů síry (19), nemoci z kyanovodíku nebo kyanidů (20), fosgenu (22), nemoc z boranů (23), z amoniaku (26), nemoc z formaldehydu a jiných alifatických aldehydů (32) /kromě položky onemocnění jater dimethylformamidem (1316, který se řadí k derivátům formaldehydu/, nemoc z akrylonitrilu a jiných nitrilů (33), nemoc z alifatických nitroderivátů (34), nemoc z naftalenu a jeho homologů (37), nemoc z fenolů, jejich homologů nebo jejich halogenových derivátů (39), nemoc z polychlorovaných bifenyľů, dibenzodioxinů a dibenzofuranů (41), nemoc ze syntetických pyretroidů (43), nemoc z dipyridilů (44), z karbamátů (45), nemoc ze sloučenin kovů platinové skupiny (46), nemoc z barya (48), sloučenin cínu (49), selenu a teluru (50), uranu (51), nemoc z anorganických kyselin (53) a nemoc z etylenoxidu a jiných oxiranů (54).

Tab. 4 – Chemické látky, které německý seznam nemocí z povolání neobsahuje

antimon	oxidy síry	alifatické nitroderiváty	syntetické pyretroidy
nikl	kyanovodík nebo kyanidy	naftalen a jeho homology	sloučeniny kovů platinové skupiny
chlór	fosgen	fenoly jejich homology nebo jejich halogenové deriváty	polychlorovaných bifenyly dibenzodioxiny. dibenzofurany
další halogeny	borany	dipyridily	karbamáty
zinek	amoniak	baryum	telur
měď	formaldehyd	cín	uran
oxidů dusíku	akrylonitril a jiné nitrily	anorganické kys.	ethylenoxid a jiné oxirany

Nemoc z polycyklických kondenzovaných uhlovodíků (42) je zahrnuta v kapitole nemoci z povolání dýchacích cest a v německém seznamu obsahuje rakovinu plic způsobenou polycyklickými aromatickými uhlovodíky (4113) a rakovinu plic způsobenou spolupůsobením vláken azbestu a polycyklických aromatických uhlovodíků (4114).

Kapitola **nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory** má v českém seznamu 12 položek, v německém 16, ty jsou opět rozděleny na podkapitoly – mechanické vlivy, přetlak, hluk a záření.

Shodné položky v obou seznamech

Německý i český seznam obsahují položky nemoc způsobná ionizujícím zářením (1/2402), zákal čočky způsobený zářením (3/2401). Dále je obdobná položka porucha sluchu způsobená hlukem (4/2301), ta je v České republice hodnotí podle ztráty sluchu dle Fowlera, v Německu se na 3 frekvencích – 1,2 a 3 kHz počítá sluchová ztráta v procentech. Také položky nemoci cév rukou při práci s vibrujícími nástroji a zařízeními

(6/2104), nemoci šlach, šlachových pochev, úponů, svalů nebo kloubů končetin – v Německu od roku 2009 nově zavedená gonarthroza způsobená činností vkleče s kumulativním vlivem po dobu 13000 hodin v této pozici alespoň jednu hodinu během směny (2112) spadá do této kategorie, z dlouhodobého nadměrného jednostranného přetěžování (9/2101), nemoci tíhových váčků z tlaku (11/2105), poškození menisku (12/2102) jsou v České republice a Německu obdobné. Položka českého seznamu nemoc způsobená atmosférickým přetlakem a podtlakem (5) (stejná jako v evropském Annex I) má v německém obdoby jen v podobě nemoci vlivem práce v přetlaku (2201). Nemoci periferních nervů končetin charakteru úžinového syndromu z dlouhodobého nadměrného jednostranného přetěžování nebo z tlaku, tahu nebo torze (10) lze v německém seznamu zahrnout pod položku tlakové poškození nervů (2106). Pod německou položku onemocnění způsobená otřesy při práci s pneumatickým nářadím (2103) se dá zařadit položka nemoci kostí a kloubů rukou nebo zápěstí nebo loktů při práci se stejnými nástroji (8).

Položky navíc v českém seznamu

Německý seznam neobsahuje ekvivalent české nemoci způsobené elektromagnetickým zářením (2). Naopak českému chybí zlomenina s odtržením výběžku obratle (2107), ta však v letech 2006 až 2008 byla v Německu jako nemoc z povolání uznána pouze jednou. ⁽²⁸⁾ Dále českému seznamu chybí onemocnění meziobratlových plotének bederní (2108) nebo krční (2109) páteře způsobené dlouholetým nošením nebo zvedáním těžkých nákladů nebo prací v extrémním předklonu těla, nemoci meziobratlových plotének bederní páteře z opakovaných vertikálních celotělových vibrací, převážně v sedě (2110). Pro tato onemocnění páteře byla na základě epidemiologických studií v Německu vytvořena přesná diagnostická a hygienická kritéria. Ta vyjmenovávají různá diagnózy, které pod tato onemocnění patří, určují profese, ve kterých k pracovní zátěži dochází (např. nosiči masa) a doplňují diferenciální diagnostiku. ⁽²⁴⁾

Podezření na onemocnění meziobratlových plotének bederní páteře patří v Německu k nejčastěji hlášeným – okolo 5500 případů ročně, a v letech 2006 až 2008 bylo uznáno 667 případů jako nemoc z povolání. ⁽²⁸⁾ Poslední položkou, která českému seznamu chybí, je zvýšená abraze zubu způsobená víceletou činností v křemenném prachu (2111).

Tab. 5 – Nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory, které v českém seznamu chybí

Zlomenina s odtržením výběžku obratle (2107)
Onemocnění meziobratlových plotének bederní páteře způsobené dlouholetým nošením nebo zvedáním těžkých nákladů nebo prací v extrémním předklonu těla (2108)
Onemocnění meziobratlových plotének nebo krční páteře způsobené dlouholetým nošením nebo zvedáním těžkých nákladů nebo prací v extrémním předklonu těla (2109)
Nemoci meziobratlových plotének bederní páteře z opakovaných vertikálních celotělových vibrací, převážně v sedě (2110)
Zvýšená abraze zubu způsobená víceletou činností v křemenném prachu (2111)

Český seznam **nemocí z povolání týkajících se dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobřišnice** má 12 položek, německý 20, ty jsou rozděleny na nemoci způsobené anorganickými prachy, organickými prachy a na obstruktivní onemocnění dýchacích cest.

Shodné položky v obou seznamech

Česká položka pneumokoniózy způsobené prachem s obsahem volného krystalického oxidu křemičitého – silikóza, silikotuberkulóza, pneumokonióza uhlokopů, pneumokonióza uhlokopů ve spojení

s tuberkulózou (1) v sobě zahrnuje dvě německé položky - silikózu (4101) a silikotuberkulózu (4102). Zčásti sem lze z německého seznamu zahrnout i chronickou obstruktivní bronchitidu nebo emfyzém horníků, pracujících pod zemí při těžbě černého uhlí (4111), ta však v českém seznamu chybí.

Překrývající se položky v obou seznamech

Obdobě česká položka nemoci plic, pohrudnice nebo pobřišnice způsobené prachem azbestu – azbestóza, hyalinóza pohrudnice, mezoteliom, rakovina plic ve spojení s azbestózou nebo hyalinózou pleury (2) v sobě zahrnuje tři německé položky – azbestóza nebo azbestem způsobené onemocnění pleury (4103), azbestem způsobený mezoteliom (4105) a rakovina plic (a hrtanu) ve spojení s azbestózou (4104). Pneumokonióza způsobená prachem při výrobě a zpracování tvrdokovů (3) má v německém seznamu ekvivalent plicní fibróza způsobená prachem kovů, vznikajících při výrobě nebo zpracování tvrdokovů (4107). Rakovina dýchacích cest a plic způsobená koksárenskými plyny (7/4110), rakovina sliznice nosní nebo vedlejších dutin způsobená prachem dřeva (8/4203), exogenní alergická alveolitida (9/4201) a bronchopulmonální nemoci způsobené prachem bavlny, lnu, konopí atd. (11/4202) jsou v obou seznamech. Nemoci způsobené vdechováním kobaltu, cínu, barya, grafitu, gama oxidu hlinitého, berylia, antimonu nebo oxidu titaničitého (5) mají v německém seznamu protějšek jen v podobě nemocí dolních cest dýchacích a plic způsobených hliníkem nebo jeho sloučeninami (4106). Od roku 2009 obsahuje německý seznam navíc rakovinu plic způsobenou polycyklickými aromatickými uhlovodíky (4113) a rakovinu plic způsobenou spolupůsobením vláken azbestu a polycyklických aromatických uhlovodíků (4114), tyto nemoci jsou v českém seznamu zahrnuty v kapitole nemoci z povolání vyvolané chemickými vlivy – polycyklické kondenzované uhlovodíky (42).

Německý seznam obsahuje také nově plicní fibrózu, vznikající po extrémním a dlouholetém působení kouře a plynu, vznikajícího při svaření (4115) (v českém seznamu pod pojmem pneumokonióza ze svařování (4)). Neobsahuje rakovinu plic z radioaktivních látek (6) – ta je ovšem zahrnuta v položce onemocnění ionizujícím zářením (2402) v kapitole nemoci z povolání způsobené fyzikálními vlivy.

Položky navíc v německém seznamu

Český seznam oproti německému a evropskému nemá položky plicní rakovina nebo rakovina hrtanu ve spojení s azbestózou, s azbestem způsobeným onemocněním pleury a při důkazu vlivu minimální kumulativní dávky azbestového vláknitého prachu 25 let (4104). Maligní novotvary dýchacích cest a plic způsobené niklem a jeho sloučeninami (4109) - jsou zčásti zahrnuty v české části v nemocech způsobených chemickými vlivy (9). Dále v českém i evropském seznamu chybí onemocnění dolních cest dýchacích a plic vlivem působení fosfátové moučky (4108) a rakovina plic vlivem krystalického oxidu křemičitého při prokázané silikóze nebo silikotuberkulóze (4112). Německý seznam obsahuje další dvě položky – obstruktivní onemocnění dýchacích cest způsobené alergickými (včetně rinopatie) (4301) a chemicky dráždivými nebo toxicky působícími látkami (4302). Ty zčásti odpovídají v českém seznamu položce astma bronchiale a alergická onemocnění horních dýchacích cest (10).

Kapitola **nemoci z povolání kožní** obsahuje v českém seznamu nemocí z povolání jednu položku – nemoc kůže způsobená fyzikálními, chemickými nebo biologickými faktory (1), tato položka je v německém seznamu zpřesněna závažností či opakováním (5101). Navíc německý, stejně jako evropský seznam obsahuje rakovinu kůže anebo změny se sklonem k rakovině, způsobené působením sazí, parafínu, dehtu, antracénu, smoly nebo podobných látek (5102).

Kapitola **přenosných a parazitárních nemocí z povolání**. Položky nemoci přenosné a parazitární (1) a (3101), nemoci přenosné ze zvířat na člověka (2) a (3102) a tropické přenosné nemoci (3) a (3104) jsou identické v obou seznamech. Německý navíc obsahuje helmintózu horníků, způsobenou *Ankylostomou duodenale* nebo *Strongyloides stercoralis* (3103), v letech 2006 až 2008 byl ovšem uznán pouze jeden případ za nemoc z povolání. ⁽²⁸⁾

Mezi **nemoci z povolání způsobené ostatními faktory a činiteli** je v České republice zařazena těžká hyperkinetická dysfonie, uzlíky na hlasivkách, těžká nedomykavost hlasivek a těžká fonastenie (1). V této kategorii bylo v České republice v roce 2008 uznáno 5 nemocí z povolání. ⁽²⁹⁾ V Německu tato položka obsahuje nystagmus horníků (6101), který byl v letech 2006 až 2008 uznán jako nemoc z povolání pouze jednou. ⁽²⁸⁾ Obě tyto položky obsahuje i seznam evropský.

Závěr

Výskyt nemocí z povolání je jedním z důležitých ukazatelů zdravotního stavu obyvatelstva, zejména populace, která je v produktivním věku. Zdravotní závažnost nemocí z povolání je umocňována jejich důsledky v ekonomické a sociální oblasti. Z hlediska zdravotního i společenského představují nemoci z povolání vysoce nežádoucí jev, kterému je nutno předcházet různými preventivními kroky.

Oblast nemocí z povolání v České republice a Německu vychází z obdobné právní úpravy, kdy jako nemoc z povolání je uznána položka přesně daného seznamu při naplnění určitých kritérií. Seznamy i jednotlivá kritéria pro uznání onemocnění za nemoc z povolání se v obou zemích liší, vychází ale z evropského seznamu nemocí z povolání, vytvořeného Evropskou komisí jako doporučení pro jednotlivé státy Evropské unie za účelem sjednocení evropského systému.

Seznamy nemocí z povolání způsobené chemickými látkami se liší především z toho důvodu, že český i evropský seznam obsahují látky způsobující akutní otravy, které se v Německu řadí k pracovním úrazům. Kapitola nemocí z povolání způsobené fyzikálními vlivy je v německé části širší o onemocnění páteře, které český seznam vůbec nezná. Podezření na nemoci z povolání týkající se páteře je hlášeno v průměru v 5000 případech ročně, uznáno je pak průměrně 250 případů. Naopak nemoci způsobené elektromagnetickým zářením, chybějící v německém seznamu nejsou hlášena prakticky vůbec. V českém seznamu také chybí jakékoli položky týkající se zubů. V kapitole nemoci z povolání týkající se dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobřišnice obsahuje německý seznam navíc rakovinu hrtanu spojenou s vlivem azbestových vláken a chronickou obstruktivní bronchitidu nebo emfyzém horníků, o jejichž zařazení se v České republice také uvažuje. Česká kategorie nemoc kůže způsobená fyzikálními, chemickými a biologickými faktory je poměrně obecná a může tedy zahrnovat i rakovinu kůže, uvedenou v německém seznamu.

Ani německý ani český seznam nemocí z povolání neobsahuje „volnou položku“ jako takovou. Německé pojišťovny ale musí jako nemoc z povolání uznat i takovou nemoc, která není v seznamu nemocí z povolání uvedena nebo u které nejsou dosažena uvedená kritéria, pokud jsou v době rozhodování na podkladě nových poznatků lékařské vědy naplněny předpoklady k uznání nemoci z povolání.

Postup uznávání nemocí z povolání je v Německu i České republice obdobný s tím rozdílem, že v německém systému existují profesní organizace, které jsou zřizovatelem zákonného úrazového pojištění a zároveň se účastní procesu uznávání nemocí z povolání.

V budoucnu se uvažuje o dalším sbližování seznamu nemocí z povolání jednotlivých členských států Evropské unie. Seznam se rozšíří, aby odpovídal současné úrovni vědeckého poznání. Zlepší se tím také porovnatelnost statistických údajů týkajících se nemocí z povolání, zjednoduší se sledování trendů v této oblasti a sjednotí se uznávání nemocí z povolání v evropském pojetí volného pracovního trhu.

Souhrn

Práce se zabývá srovnáváním oblasti nemocí z povolání v České republice a v Německu.

V první části práce je věnována pozornost pojetí nemocí z povolání a souvisejícím pojmům, legislativním opatřením v této oblasti, postupu při uznávání nemoci z povolání, stejně jako odškodnění při jejím uznání, a to jak v České republice, tak v Německu.

Druhá část se věnuje rozdílům mezi těmito dvěma zeměmi. Nejdříve popisuje odlišné koncepty nemocí z povolání, dále zjišťuje rozdíly v zákonném pojištění odpovědnosti zaměstnavatele při práci, proces uznávání nemoci z povolání a nakonec porovnává jednotlivé položky v seznamu nemocí z povolání.

Summary

This paper deals with comparison of the field of occupational diseases in the Czech Republic and Germany.

First part is focused on conception of occupational diseases and related terms, legislative measures in this field, proceedings of acknowledgements of occupational diseases as well as compensation in case of acknowledgement; both in the Czech Republic and Germany.

Second part addresses differences between these two countries. Firstly it covers different concepts of occupational diseases, then detects differences in the liability insurance of employer during work, process of acknowledgement of occupational diseases and finally compares single points in the list of occupational diseases.

Seznam použité literatury

1. TUČEK, Milan; CIKRT, Miroslav ; PELCLOVÁ, Daniela . *Pracovní lékařství pro praxi : Příručka s doporučenými standardy*. 1. Praha : Grada, 2005. 328 s.
2. PROVAZNÍK, Kamil; KOMÁREK, Lumír; CIKRT, Miroslav. *Manuál prevence v lékařské praxi : V. Prevence nepříznivého působení faktorů pracovního prostředí a pracovních procesů*. 1. Praha : Státní zdravotní ústav, 1997. 144 s.
3. NOWAK, Dennis. *Arbeitsmedizin*. 1. München: Elsevier, Urban & Fischer, 2006. 211 s.
4. DETTMAYER, Reinhard . *Medizin & recht: rechtliche Sicherheit für den Arzt*. 1. Berlin Heidelberg: Springer, 2006. 456 s.
5. ENDERLE, Gerd, and SEIDEL, Hans Joachim . *Kursbuch Arbeitsmedizin. Kurs B*. 1. München: Elsevier,Urban&FischerVerlag, 2003. 454 s.
6. Nařízení vlády 290/1995 Sb. , ze dne 15. listopadu 1995, kterým se stanoví seznam nemocí z povolání. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=nv290_1995#par1>
7. Vyhláška č.342/1997 Sb., kterou se stanoví postup při uznávání nemocí z povolání, dostupná z WWW: <http://www.portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_l=342/1997&PC_8411_ps=10#10821>
8. BRHEL, Petr. *Fnusa.cz* [online]. 2007 [cit. 2010-05-13]. Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. Dostupné z WWW: <<http://www.fnusa.cz/klinika2.php?kli=7&cl=31>>.
9. VYHLÁŠKA č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, dostupná z WWW: <http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=v125_1993>
10. VYHLÁŠKA č. 440/2001 Sb. o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, dostupná z WWW: <http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=v440_2001>
11. *European Network - Czech Republic* [online]. 2009 [cit. 2010-05-01]. OSHA. Dostupné z WWW: <<http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs/faq/odskodneni.php>>.

12. Zákoník práce, dostupný z WWW:
<<http://www.mpsv.cz/files/clanky/2919/262-2006.pdf>>
13. *Institut für Arbeitsmedizin (IfASM) : Berufskrankheitenverordnung* [online]. 2002 [cit. 2010-05-01]. Universität Rostock - Medizinische Fakultät . Dostupné z WWW: <<http://arbmed.med.uni-rostock.de/bkvo/bekvo.htm>>.
14. 7. Buch des Sozialgesetzbuch, dostupná z WWW:
<http://www.gesetze-im-internet.de/sgeb_7/___2.html>
15. *Recht / Vorschriften / Empfehlungen* [online]. 2008 [cit. 2010-06-01]. Deutsche Gesellschaft für Arbeitsmedizin und Umweltmedizin . Dostupné z WWW: <<http://www.dgaum.de/index.php/recht>>.
16. *BAUA* [online]. 2009 [cit. 2010-05-03]. Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin . Dostupné z WWW:
<http://www.baua.de/cln_103/sid_B7B6764CD30E0E7F1C0BC6C58CD9B30F/de/Themen-von-A-Z/Themen-von-A-Z.html>.
17. *Europäische Liste der Berufskrankheiten* [online]. 2007 [cit. 2010-05-01]. Europa.eu. Dostupné z WWW:
<http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/health_hygiene_safety_at_work/c11112_de.htm>.
18. *BAUA* [online]. 2009 [cit. 2010-05-03]. Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin . Dostupné z WWW:
<<http://www.baua.de/cae/servlet/contentblob/699290/publicationFile/46793/artikel03.pdf>>
19. LEHNERT,, Gerhard. Neue Europäische BK-Liste. *Arbeitsmed.Sozialmed.Umweltmed* [online]. 6/2004, 39, [cit. 2010-05-01]. Dostupný z WWW: <19. http://www-dgaum.med.uni-rostock.de/ASU/PDF/0406_337_Editorial.pdf>.
20. BRHEL, Petr; KUKLOVÁ, Dana. Pracovnělékařské preventivní prohlídky. *Medicína pro praxi*. 2007, 3, s. 105-108.
21. *Arbeitsmedizinische Vorsorgeuntersuchungen* [online]. 2008 [cit. 2010-05-03]. Universitätsklinikum Ulm. Dostupné z WWW:
<<http://www.uniklinik-ulm.de/struktur/zentrale-einrichtungen/betriebsaerztlicher-dienst/home/schwerpunkte/arbeitsmedizinische-vorsorgeuntersuchungen.html>>.
22. *Institut für Arbeitsmedizin (IfASM) : Berufsgenossenschaftliche Grundsätze für arbeitsmedizinische Vorsorgeuntersuchungen* [online]. 2004 [cit. 2010-05-06]. Universität Rostock - Medizinische Fakultät.

Dostupné z WWW: <<http://www-ifam.med.uni-rostock.de/bggr.htm#Gliederung>>.

23. *Grundlegende Informationen* [online]. 2003 [cit. 2010-04-17].

OSHA. Dostupné z WWW:

<http://lasi.osha.de/de/gfx/whats_new/22E88FBC38DE4894A44141E7BA3BBDDA.php>.

24. PELCLOVÁ, Daniela. Je třeba aktualizovat český seznam nemocí z povolání? *České pracovní lékařství*. 2009, 1, s. 25-29.

25. BRHEL, Petr. Potřebujeme ohrožení nemocí z povolání a jejich seznam? *Pracovní lékařství* 2008, 2, s. 79-83.

26. HRNČÍŘ, Evžen . Uznávání ohrožení nemocí z povolání. *Pracovní lékařství* 2008, 2, s. 47-50.

27. HRNČÍŘ, Evžen . Proč není správné zařazovat do seznamu nemocí z povolání tzv. volnou položku. *Pracovní lékařství*. 2010, 1, s. 3-5.

28. *BAUA* [online]. 2009 [cit. 2010-05-03]. Bundesanstalt für

Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin . Dostupné z WWW:

<http://www.baua.de/cln_103/de/Informationen-fuer-die-Praxis/Statistiken/Berufskrankheiten/Berufskrankheiten.html>.

29. *Nemoci z povolání a ohrožení nemocí z povolání uznané středisky nemocí z povolání v České republice v roce 2008* [online]. 2009 [cit. 2010-

05-07]. ÚZIS ČR. Dostupné z WWW:

<<http://nemocizpovolani.cz/NZP08.pdf>>.

Seznam příloh

Příloha č.1 Evropský seznam nemocí z povolání	45
Příloha č. 2 Český seznam nemocí z povolání	50
Příloha č. 3 Německý seznam nemocí z povolání	57
Příloha č. 4 Formulář hlášení podezření na nemoc z povolání v ČR	62
Příloha č. 5 Formulář hlášení podezření na nemoc z povolání – Německo	63

Přílohy

Příloha č.1 Evropský seznam nemocí z povolání

ANNEX I

1. Diseases caused by the following chemical agents:

- 100 Acrylonitrile
- 101 Arsenic or compounds thereof
- 102 Beryllium (glucinium) or compounds thereof
- 103.01 Carbon monoxide
- 103.02 Carbon oxychloride -
- 104.01 Hydrocyanic acid -
- 104.02 Cyanides and compounds thereof
- 104.03 Isocyanates
- 105 Cadmium or compounds thereof
- 106 Chromium or compounds thereof
- 107 Mercury or compounds thereof
- 108 Manganese or compounds thereof
- 109.01 Nitric acid
- 109.02 Oxides of nitrogen
- 109.03 Ammonia
- 110 Nickel or compounds thereof
- 111 Phosphorus or compounds thereof
- 112 Lead or compounds thereof
- 113.01 Oxides of sulphur
- 113.02 Sulphuric acid
- 113.03 Carbon disulphide
- 114 Vanadium or compounds thereof
- 115.01 Chlorine
- 115.02 Bromine
- 115.04 Iodine
- 115.05 Fluorine or compounds thereof
- 116 Aliphatic or alicyclic hydrocarbons derived from petroleum spirit or petrol
- 117 Halogenated derivatives of the aliphatic or alicyclic hydrocarbons
- 118 Butyl, methyl and isopropyl alcohol
- 119 Ethylene glycol, diethylene glycol, 1,4-butanediol and the nitrated derivatives of the glycols and of glycerol
- 120 Methyl ether, ethyl ether, isopropyl ether, vinyl ether, dichloroisopropyl ether, guaiacol, methyl ether and ethyl ether of ethylene glycol
- 121 Acetone, chloroacetone, bromoacetone, hexafluoroacetone, methyl ethyl ketone, methyl n-butyl ketone, methyl isobutyl ketone, diacetone alcohol, mesityl oxide, 2-methylcyclohexanone
- 122 Organophosphorus esters
- 123 Organic acids
- 124 Formaldehyde
- 125 Aliphatic nitrated derivatives

126.01 Benzene or counterparts thereof (the counterparts of benzene are defined by the formula: C_nH_{2n-6})
 126.02 Naphthalene or naphthalene counterparts (the counterpart of naphthalene is defined by the formula: C_nH_{2n-12})
 126.03 Vinylbenzene and divinylbenzene
 127 Halogenated derivatives of the aromatic hydrocarbons
 128.01 Phenols or counterparts or halogenated derivatives thereof
 128.02 Naphthols or counterparts or halogenated derivatives thereof
 128.03 Halogenated derivatives of the alkylaryl oxides
 128.04 Halogenated derivatives of the alkylaryl sulfonates
 128.05 Benzoquinones
 129.01 Aromatic amines or aromatic hydrazines or halogenated, phenolic, nitrified, nitrated or sulfonated derivatives thereof
 129.02 Aliphatic amines and halogenated derivatives thereof
 130.01 Nitrated derivatives of aromatic hydrocarbons
 130.02 Nitrated derivatives of phenols or their counterparts
 131 Antimony and derivatives thereof
 132 Nitric acid esters
 133 Hydrogen sulphide
 135 Encephalopathies due to organic solvents which do not come under other headings
 136 Polyneuropathies due to organic solvents which do not come under other headings

2 Skin diseases caused by substances and agents not included under other headings

201 *Skin diseases and skin cancers caused by:*

201.01 Soot
 201.03 Tar
 201.02 Bitumen
 201.04 Pitch
 201.05 Anthracene or compounds thereof
 201.06 Mineral and other oils
 201.07 Crude paraffin
 201.08 Carbazole or compounds thereof
 201.09 By-products of the distillation of coal

202 *Occupational skin ailments caused by scientifically recognised allergy provoking or irritative substances not included under other headings*

3 Diseases caused by the inhalation of substances and agents not included under other headings

301 *Diseases of the respiratory system and cancers*

301.11 Silicosis
 301.12 Silicosis combined with pulmonary tuberculosis
 301.21 Asbestosis
 301.22 Mesothelioma following the inhalation of asbestos dust
 301.31 Pneumoconioses caused by dusts of silicates
 302 Complication of asbestos in the form of bronchial cancer
 303 Broncho-pulmonary ailments caused by dusts from sintered metals

304.01 Extrinsic allergic alveolites
304.02 Lung diseases caused by the inhalation of dusts and fibres from cotton, flax, hemp, jute, sisal and bagasse
304.04 Respiratory ailments caused by the inhalation of dust from cobalt, tin, barium and graphite
304.05 Siderosis
305.01 Cancerous diseases of the upper respiratory tract caused by dust from wood
304.06 Allergic asthmas caused by the inhalation of substances consistently recognised as causing allergies and inherent to the type of work
304.07 Allergic rhinitis caused by the inhalation of substances consistently recognised as causing allergies and inherent to the type of work
306 Fibrotic diseases of the pleura, with respiratory restriction, caused by asbestos
307 Chronic obstructive bronchitis or emphysema in miners working in underground coal mines
308 Lung cancer following the inhalation of asbestos dust
309 Broncho-pulmonary ailments caused by dusts or fumes from aluminium or compounds thereof
310 Broncho-pulmonary ailments caused by dusts from basic slags

4 Infectious and parasitic diseases

401 Infectious or parasitic diseases transmitted to man by animals or remains of animals
402 Tetanus
403 Brucellosis
404 Viral hepatitis
405 Tuberculosis
406 Amoebiasis
407 Other infectious diseases caused by work in disease prevention, health care, domiciliary assistance and other comparable activities for which a risk of infection has been proven

5 Diseases caused by the following physical agents:

502.01 Cataracts caused by heat radiation
502.02 Conjunctival ailments following exposure to ultraviolet radiation
503 Hypoacusis or deafness caused by noise
504 Diseases caused by atmospheric compression or decompression
505.01 Osteoarticular diseases of the hands and wrists caused by mechanical vibration
505.02 Angioneurotic diseases caused by mechanical vibration
506.10 Diseases of the periarticular sacs due to pressure
506.11 Pre-patellar and sub-patellar bursitis
506.12 Olecranon bursitis
506.13 Shoulder bursitis
506.21 Diseases due to overstraining of the tendon sheaths
506.22 Diseases due to overstraining of the peritendineum
506.23 Diseases due to overstraining of the muscular and tendinous insertions

506.30 Meniscus lesions following extended periods of work in a kneeling or squatting position
506.40 Paralysis of the nerves due to pressure
506.45 Carpal tunnel syndrome
507 Miner's nystagmus
508 Diseases caused by ionising radiation

ANNEX II

2.1 Diseases caused by the following agents

2.101 Ozone
2.102 Aliphatic hydrocarbons other than those referred to under heading 1.116 of Annex I
2.103 Diphenyl
2.104 Decalin
2.105 Aromatic acids - aromatic anhydrides or their halogenated derivatives
2.106 Diphenyl oxide
2.107 Tetrahydrophurane
2.108 Thiopene
2.109 Methacrylonitrile
Acetonitrile
2.111 Thioalcohols
2.112 Mercaptans and thioethers
2.113 Thallium or compounds thereof
2.114 Alcohols or their halogenated derivatives not referred to under heading 1.118 of Annex I
2.115 Glycols or their halogenated derivatives not referred to under heading 1.119 of Annex I
2.116 Ethers or their halogenated derivatives not referred to under heading 1.120 of Annex I
2.117 Ketones or their halogenated derivatives not referred to under heading 1.121 of Annex I
2.118 Esters or their halogenated derivatives not referred to under heading 1.122 of Annex I
2.119 Furfural
2.120 Thiophenols or counterparts or halogenated derivatives thereof
2.121 Silver
2.122 Selenium
2.123 Copper
2.124 Zinc
2.125 Magnesium
2.126 Platinum
2.127 Tantalum
2.128 Titanium
2.129 Terpenes

- 2.130 Boranes
- 2.140 Diseases caused by inhaling nacre dust
- 2.141 Diseases caused by hormonal substances
- 2.150 Dental caries associated with work in the chocolate, sugar and flour industries
- 2.160 Silicium oxide
- 2.170 Polycyclic aromatic hydrocarbons which do not come under other headings
- 2.190 Dimethylformamide

2.2 Skin diseases caused by substances and agents not included under other headings

- 2.201 Allergic and orthoallergic skin ailments not recognised in Annex I

2.3 Diseases caused by inhaling substances not included under other headings

- 2.301 Pulmonary fibroses due to metals not included in the European schedule
- 2.303 Broncho-pulmonary ailments and cancers associated with exposure to the following:
 - soot,
 - tar,
 - bitumen,
 - pitch,
 - anthracene or compounds thereof,
 - mineral and other oils.
- 2.304 Broncho-pulmonary ailments caused by man-made mineral fibres
- 2.305 Broncho-pulmonary ailments caused by synthetic fibres
- 2.307 Respiratory ailments, particularly asthma, caused by irritants not listed in Annex I
- 2.308 Cancer of the larynx following the inhalation of asbestos dust

2.4 Infectious and parasitic diseases not described in Annex I

- 2.401 Parasitic diseases
- 2.402 Tropical diseases

2.5 Diseases caused by physical agents

- 2.501 Avulsion due to overstraining of the spinous processes
- 2.502 Disc-related diseases of the lumbar vertebral column caused by the repeated vertical effects of whole-body vibration
- 2.503 Nodules on the vocal chords caused by sustained workrelated vocal effort

Příloha č. 2 Český seznam nemocí z povolání

Kapitola I - Nemoci z povolání způsobené chemickými látkami

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1	Nemoc z olova nebo jeho sloučenin	K položkám č. 1 - 55: Nemoci vznikají při práci, při níž je prokázána taková expozice uvedeným chemickým noxám, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci z povolání
2	Nemoc ze rtuti nebo jejích sloučenin	
3	Nemoc z arzénu nebo jejích sloučenin	
4	Nemoc z antimonu nebo jeho sloučenin	
5	Nemoc z berylia nebo jeho sloučenin	
6	Nemoc z kadmia nebo jeho sloučenin	
7	Nemoc z chrómu nebo jeho sloučenin	
8	Nemoc z manganu nebo jeho sloučenin	
9	Nemoc z niklu nebo jeho sloučenin	
10	Nemoc z fosforu nebo jeho sloučenin	
11	Nemoc z vanadu nebo jeho sloučenin	
12	Nemoc z fluóru nebo jeho sloučenin	
13	Nemoc z chlóru nebo jeho sloučenin	
14	Nemoc z ostatních halogenů a jejich sloučenin	
15	Nemoc ze zinku nebo jeho sloučenin	
16	Nemoc z mědi nebo jejích sloučenin	
17	Nemoc z oxidu uhelnatého	
18	Nemoc z oxidů dusíku	
19	Nemoc z oxidů síry	
20	Nemoc z kyanovodíku nebo kyanidů	
21	Nemoc z izokyanátů	
22	Nemoc z fosgenu	
23	Nemoc z boranů	
24	Nemoc ze sirouhlíku	
25	Nemoc ze sirovodíku a sulfidů	
26	Nemoc z amoniaku	
27	Nemoc z halogenovaných uhlovodíků	
28	Nemoc z alifatických nebo alicyklických uhlovodíků	
29	Nemoc z alkoholů	

- 30 Nemoc z glykolů
- 31 Nemoc éterů a ketonů
- 32 Nemoc z formaldehydu a jiných alifatických aldehydů
- 33 Nemoc z akrylonitrilu a jiných nitrilů
- 34 Nemoc z alifatických nitroderivátů
- 35 Nemoc z benzenu
- 36 Nemoc z homologů benzenu
- 37 Nemoc z naftalenu nebo jeho homologů
- 38 Nemoc z vinylbenzenu nebo divinylbenzenu
- 39 Nemoc z fenolů, jejich homologů nebo jejich halogenových derivátů
- 40 Nemoc z aromatických nitro nebo amino sloučenin
- 41 Nemoc z polychlorovaných bifenyľů, dibenzodioxinů a dibenzofuranů
- 42 Nemoc z polycyklických kondenzovaných uhlovodíků
- 43 Nemoc ze syntetických pyretroidů
- 44 Nemoc z dipyridilů
- 45 Nemoc z karbamátů
- 46 Nemoc ze sloučenin kovů platinové skupiny
- 47 Nemoc z thalia nebo jeho sloučenin
- 48 Nemoc z barya nebo jeho sloučenin
- 49 Nemoc ze sloučenin cínu
- 50 Nemoc ze sloučenin selenu a teluru
- 51 Nemoc z uranu nebo jeho sloučenin
- 52 Nemoc z esterů kyseliny dusičné
- 53 Nemoc z anorganických kyselin
- 54 Nemoc z etylenoxidu a jiných oxiranů
- 55 Nemoc z halogenových alkyleterů nebo aryleterů (bischlormetyleter)

Kapitola II - nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1	Nemoc způsobená ionizujícím zářením	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice ionizujícímu záření, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
2	Nemoc způsobená elektromagnetickým zářením	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice elektromagnetickému záření, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
3	Zákal čočky způsobený zářením	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice tepelnému záření, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
4	Porucha sluchu způsobená hlukem. U osob mladších než 30 let při celkové ztrátě sluchu dosahující hranici 40% dle Fowlera. U osob nad 30 let se hranice zvyšuje o 1 % za každé 2 roky věku. U osob nad 50 let celková ztráta sluchu dosahující hranici 50% dle Fowlera	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána nadměrná expozice hluku. Za nadměrnou se zpravidla pokládá taková expozice, při které ekvivalentní hladina hluku po běžnou dobu trvání pracovní směny překračuje 85 dB nebo špičková hladina frekvenčně neváženého akustického tlaku překračuje 200 Pa (140 dB).
5	Nemoc způsobená atmosférickým přetlakem a podtlakem	Nemoc vzniká při práci v prostředí atmosférického přetlaku nebo v podtlakových komorách
6	Nemoci cév rukou při práci s vibrujícími nástroji a zařízeními. Objektivně prokázané zbělení nejméně čtyř článků prstů v chladu ověřené pletysmografickým vyšetřením nebo vazoparalytické stadium nemoci	K položkám 6-8: Nemoci vznikají při práci s pneumatickým nářadím ručně ovládaným nebo při práci s vibrujícími nástroji s takovými hodnotami zrychlení vibrací, které jsou podle současných lékařských

7	Nemoci periferních nervů horních končetin charakteru ischemických a úžinových neuropatií při práci s vibrujícími nástroji a zařízeními. Ischemické poškození n. mediani, n. ulnari nebo obou nervů s klinickými iritačními a zánikovými příznaky a patologickým nálezem v EMG vyšetření, odpovídajícími nejméně středně těžké poruše. Poškození nervů horních končetin charakteru úžinového syndromu s klinickými iritačními a zánikovými příznaky a s patologickým nálezem v EMG vyšetření, odpovídajícími nejméně středně těžké poruše.	jsou podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci.
8	Nemoci kostí a kloubů rukou nebo zápěstí nebo loktů při práci s vibrujícími nástroji a zařízeními. Aseptické nekrózy zápěstních nebo záprstních kůstek nebo izolovaná artróza kloubů ručních, zápěstních nebo loketních, spojené se závažnou poruchou funkce vedoucí k výraznému omezení pracovní schopnosti	
9	Nemoci šlach, šlachových pochev, úponů , svalů nebo kloubů končetin z dlouhodobého nadměrného jednostranného přetěžování. Objektivními vyšetřovacími metodami potvrzené vleklé formy nemoci vedoucí k výraznému omezení pracovní schopnosti.	K položkám č. 9-10: Nemoci vznikají při práci, při které jsou příslušné svalové skupiny nebo nervy přetěžovány natolik, že přetěžování nebo tlak, tah nebo torze je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci.
10	Nemoci periferních nervů končetin charakteru úžinového syndromu z dlouhodobého nadměrného jednostranného přetěžování nebo z tlaku, tahu nebo torze, s klinickými iritačními a zánikovými příznaky a s patologickým nálezem v EMG vyšetření, odpovídajícími nejméně středně těžké poruše.	
11	Nemoci tíhových váček z tlaku	Nemoci vznikají při práci vykonávané v takové pracovní poloze, při které dochází po převážnou část pracovní směny k

		tlaku na postiženou oblast.
12	Poškození menisku	Nemoc vzniká při práci vykonávané po převažující část pracovní směny v poloze v kleče a v podřepu.

Kapitola III. Nemoci z povolání týkající se dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobřišnice

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1	<p>Pneumokoniózy způsobené prachem s obsahem volného krystalického oxidu křemičitého: silikóza, silikotuberkulóza, pneumokonióza uhlokopů, pneumokonióza uhlokopů ve spojení s tuberkulózou</p> <p>a. s typickými rtg znaky prašných změn od četnosti znaků p3, q2, r2 a výše a všechny formy komplikované pneumokoniózy (A,B,C) dle klasifikace ILO</p> <p>b. ve spojení s aktivní tuberkulózou (mykobakteriózou), rtg znaky prašných změn od četnosti znaků p1, q1, r1 a výše dle klasifikace ILO</p> <p>c. s přihlédnutím k dynamice vývoje, rtg znaky prašných změn od četnosti znaků p2, q1, r1 a výše dle klasifikace ILO</p>	Nemoci vznikají při práci, u níž je prokázána taková expozice prachu s obsahem volného krystalického oxidu křemičitého, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
2	<p>Nemoci plic, pohrudnice nebo pobřišnice způsobené prachem azbestu:</p> <p>a. azbestóza, rtg znaky prašných změn od četnosti znaků s2, t2, u2 a výše dle klasifikace ILO</p> <p>b. hyalinóza pohrudnice s poruchou plicních funkcí</p> <p>c. mezoteliom pohrudnice nebo pobřišnice</p> <p>d. rakovina plic ve spojení s azbestózou nebo</p>	Nemoci vznikají při práci, u níž je prokázána taková expozice azbestu, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci

	hyalinózou pleury	
3	Pneumokonióza způsobená prachem při výrobě a pracování tvrdokovů	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice prachu tvrdokovů, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
4	Pneumokonióza ze svařování, rtg znaky prашných změn od četnosti znaků p3, q2, r2 a výše dle klasifikace ILO	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice dýmům vznikajícím při svařování elektrickým obloukem, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
5	Nemoci dýchacích cest a plic způsobené vdechováním kobaltu, cínu, barya, grafitu, gama oxidu hlinitého, berylia, antimonu nebo oxidu titaničitého	Nemoci vznikají při práci, u níž je prokázána taková expozice uvedeným chemickým látkám, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
6	Rakovina plic z radioaktivních látek	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková inhalační expozice radioaktivním látkám, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
7	Rakovina dýchacích cest a plic způsobená koksárenskými plyny	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice koksárenským plynům, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
8	Rakovina sliznice nosní nebo vedlejších dutin	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána taková expozice nosních prachu dřeva, která je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci
9	Exogenní alergická alveolitida	Nemoc vzniká při práci spojené s vdechováním prachu s antigenním a infekčním účinkem
10	Astma bronchiale a alergická onemocnění horních cest dýchacích	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána expozice prachu nebo plyným látkám s alergizujícími nebo iritujícími účinky
11	Bronchopulmonální nemoci způsobené prachem bavlny, lnu, konopí, juty, sisalu nebo cukrové třtiny	Nemoc vzniká při práci, u níž je prokázána expozice uvedenému prachu

Kapitola IV - Nemoci z povolání kožní

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1	Nemoc kůže způsobená fyzikálními, chemickými nebo biologickými faktory	Nemoc vzniká při práci, u níž se uvedené faktory vyskytují a jsou podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci

Kapitola V - Nemoci z povolání přenosné a parazitární

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1	Nemoci přenosné a parazitární	K položkám č. 1-2: Nemoci vznikají při práci, u níž je prokázáno riziko nákazy
2	Nemoci přenosné ze zvířat na člověka buď přímo nebo prostřednictvím přenašečů	
3	Tropické nemoci přenosné a parazitární	Nemoci vznikají při práci v epidemiologicky obtížných oblastech s rizikem nákazy

Kapitola VI - Nemoci z povolání způsobené ostatními faktory a činiteli

Položka	Nemoc z povolání	Podmínky vzniku nemoci z povolání
1	Těžká hyperkinetická dysfonie, uzlíky na hlasivkách, těžká nedomykavost hlasivek a těžká fonastenie, pokud jsou trvalé a znemožňují výkon povolání kladoucího zvýšené nároky na hlas	Nemoci vznikají při práci spojené s vysokou profesionálně podmíněnou hlasovou námahou

Příloha č. 3 Německý seznam nemocí z povolání

Nr.	Krankheiten
1	Durch chemische Einwirkungen verursachte Krankheiten
11	Metalle und Metalloide
1101	Erkrankungen durch Blei oder seine Verbindungen
1102	Erkrankungen durch Quecksilber oder seine Verbindungen
1103	Erkrankungen durch Chrom oder seine Verbindungen
1104	Erkrankungen durch Cadmium oder seine Verbindungen
1105	Erkrankungen durch Mangan oder seine Verbindungen
1106	Erkrankungen durch Thallium oder seine Verbindungen
1107	Erkrankungen durch Vanadium oder seine Verbindungen
1108	Erkrankungen durch Arsen oder seine Verbindungen
1109	Erkrankungen durch Phosphor oder seine anorganischen Verbindungen
1110	Erkrankungen durch Beryllium oder seine Verbindungen
12	Erstickungsgase
1201	Erkrankungen durch Kohlenmonoxid
1202	Erkrankungen durch Schwefelwasserstoff
13	Lösemittel, Schädlingsbekämpfungsmittel (Pestizide) und sonstige chemische Stoffe
1301	Schleimhautveränderung, Krebs oder andere Neubildungen der Harnwege durch aromatische Amine
1302	Erkrankungen durch Halogenkohlenwasserstoffe
1303	Erkrankungen durch Benzol, seine Homologe oder durch Styrol
1304	Erkrankungen durch Nitro- oder Aminoverbindungen des Benzols oder seiner Homologe oder ihrer Abkömmlinge
1305	Erkrankungen durch Schwefelkohlenstoff
1306	Erkrankungen durch Methyalkohol (Methanol)
1307	Erkrankungen durch organische Phosphorverbindungen
1308	Erkrankungen durch Fluor oder seine Verbindungen
1309	Erkrankungen durch Salpetersäureester
1310	Erkrankungen durch halogenierte Alkyl-, Aryl- oder Alkylaryloxide
1311	Erkrankungen durch halogenierte Alkyl-, Aryl- oder Alkylarylsulfide
1312	Erkrankungen der Zähne durch Säuren

Nr.	Krankheiten
------------	--------------------

1313	Hornhautschädigungen des Auges durch Benzochinon
1314	Erkrankungen durch para-tertiär-Butylphenol
1315	Erkrankungen durch Isocyanate, die zur Unterlassung aller Tätigkeiten gezwungen haben, die für die Entstehung, die Verschlimmerung oder das Wiederaufleben der Krankheit ursächlich waren oder sein können
1316	Erkrankungen der Leber durch Dimethylformamid
1317	Polyneuropathie oder Enzephalopathie durch organische Lösungsmittel oder deren Gemische
1318	Erkrankungen des Blutes, des blutbildenden und des lymphatischen Systems durch Benzol

Zu den Nummern 1101 bis 1110, 1201 und 1202, 1303 bis 1309 und 1315: Ausgenommen sind Hauterkrankungen. Diese gelten als Krankheiten im Sinne dieser Anlage nur insoweit, als sie Erscheinungen einer Allgemeinerkrankung sind, die durch Aufnahme der schädigenden Stoffe in den Körper verursacht werden, oder gemäß Nummer 5101 zu entschädigen sind.

2	Durch physikalische Einwirkungen verursachte Krankheiten
----------	---

21	Mechanische Einwirkungen
-----------	---------------------------------

2101	Erkrankungen der Sehnenscheiden oder des Sehnengleitgewebes sowie der Sehnen- oder Muskelansätze, die zur Unterlassung aller Tätigkeiten gezwungen haben, die für die Entstehung, die Verschlimmerung oder das Wiederaufleben der Krankheit ursächlich waren oder sein können
2102	Meniskusschäden nach mehrjährigen andauernden oder häufig wiederkehrenden, die Kniegelenke überschnittlich belastenden Tätigkeiten
2103	Erkrankungen durch Erschütterung bei Arbeit mit Druckluftwerkzeugen oder gleichartig wirkenden Werkzeugen oder Maschinen
2104	Vibrationsbedingte Durchblutungsstörungen an den Händen, die zur Unterlassung aller Tätigkeiten gezwungen haben, die für die Entstehung, die Verschlimmerung oder das Wiederaufleben der Krankheit ursächlich waren oder sein können
2105	Chronische Erkrankungen der Schleimbeutel durch ständigen Druck
2106	Druckschädigung der Nerven
2107	Abrißbrüche der Wirbelfortsätze

Nr.	Krankheiten
2108	Bandscheibenbedingte Erkrankungen der Lendenwirbelsäule durch langjähriges Heben oder Tragen schwerer Lasten oder durch langjährige Tätigkeiten in extremer Rumpfbeugehaltung, die zur Unterlassung aller Tätigkeiten gezwungen haben, die für die Entstehung, die Verschlimmerung oder das Wiederaufleben der Krankheit ursächlich waren oder sein können
2109	Bandscheibenbedingte Erkrankungen der Halswirbelsäule durch langjähriges Tragen schwerer Lasten auf der Schulter, die zur Unterlassung aller Tätigkeiten gezwungen haben, die für die Entstehung, die Verschlimmerung oder das Wiederaufleben der Krankheit ursächlich waren oder sein können
2110	Bandscheibenbedingte Erkrankungen der Lendenwirbelsäule durch langjährige, vorwiegend vertikale Einwirkung von Ganzkörperschwingungen im Sitzen, die zur Unterlassung aller Tätigkeiten gezwungen haben, die für die Entstehung, die Verschlimmerung oder das Wiederaufleben der Krankheit ursächlich waren oder sein können
2111	Erhöhte Zahnabrasionen durch mehrjährige quarzstaubbelastende Tätigkeit
2112	Gonarthrose durch eine Tätigkeit im Knien oder vergleichbarer Kniebelastung mit einer kumulativen Einwirkungsdauer während des Arbeitslebens von mindestens 13 000 Stunden und einer Mindesteinwirkungsdauer von insgesamt einer Stunde pro Schicht
22	Druckluft
2201	Erkrankungen durch Arbeit in Druckluft
23	Lärm
2301	Lärmschwerhörigkeit
24	Strahlen
2401	Grauer Star durch Wärmestrahlung
2402	Erkrankungen durch ionisierende Strahlen
3	Durch Infektionserreger oder Parasiten verursachte Krankheiten sowie Tropenkrankheiten
3101	Infektionskrankheiten, wenn der Versicherte im Gesundheitsdienst, in der Wohlfahrtspflege oder in einem Laboratorium tätig oder durch eine andere Tätigkeit der Infektionsgefahr in ähnlichem Maße besonders ausgesetzt war
3102	Von Tieren auf Menschen übertragbare Krankheiten

Nr.	Krankheiten
3103	Wurmkrankheit der Bergleute, verursacht durch Ankylostoma duodenale oder Strongyloides stercoralis
3104	Tropenkrankheiten, Fleckfieber
4	Erkrankungen der Atemwege und der Lungen, des Rippenfells und Bauchfells
41	Erkrankungen durch anorganische Stäube
4101	Quarzstaublungerkrankung (Silikose)
4102	Quarzstaublungerkrankung in Verbindung mit aktiver Lungentuberkulose (Siliko-Tuberkulose)
4103	Asbeststaublungerkrankung (Asbestose) oder durch Asbeststaub verursachte Erkrankungen der Pleura
4104	Lungenkrebs oder Kehlkopfkrebs <ul style="list-style-type: none"> • in Verbindung mit Asbeststaublungerkrankung (Asbestose) • in Verbindung mit durch Asbeststaub verursachter Erkrankung der Pleura oder • bei Nachweis der Einwirkung einer kumulativen Asbestfaserstaub-Dosis am Arbeitsplatz von mindestens 25 Faserjahren $\{(25 \times 10^6 [(Fasern/m^3) \times Jahre])\}$
4105	Durch Asbest verursachtes Mesotheliom des Rippenfells, des Bauchfells oder des Pericards
4106	Erkrankungen der tieferen Atemwege und der Lungen durch Aluminium oder seine Verbindungen
4107	Erkrankungen an Lungenfibrose durch Metallstäube bei der Herstellung oder Verarbeitung von Hartmetallen
4108	Erkrankungen der tieferen Atemwege und der Lungen durch Thomasmehl (Thomasphosphat)
4109	Bösartige Neubildungen der Atemwege und der Lungen durch Nickel oder seine Verbindungen
4110	Bösartige Neubildungen der Atemwege und der Lungen durch Kokereirohgase
4111	Chronische obstruktive Bronchitis oder Emphysem von Bergleuten unter Tage im Steinkohlebergbau bei Nachweis der Einwirkung einer kumulativen Dosis von in der Regel 100 Feinstaubjahren $[(mg/m^3) \times Jahre]$
4112	Lungenkrebs durch die Einwirkung von kristallinem Siliziumdioxid (SiO_2) bei nachgewiesener Quarzstaublungerkrankung (Silikose oder Siliko-Tuberkulose)

Nr.	Krankheiten
4113	Lungenkrebs durch polyzyklische aromatische Kohlenwasserstoffe bei Nachweis der Einwirkung einer kumulativen Dosis von mindestens 100 Benzo[a]pyren-Jahren $[(\mu\text{g}/\text{m}^3) \times \text{Jahre}]$
4114	Lungenkrebs durch das Zusammenwirken von Asbestfaserstaub und polyzyklischen aromatischen Kohlenwasserstoffen bei Nachweis der Einwirkung einer kumulativen Dosis, die einer Verursachungswahrscheinlichkeit von mindestens 50 Prozent nach der Anlage 2 entspricht
4115	Lungenfibrose durch extreme und langjährige Einwirkung von Schweißrauchen und Schweißgasen (Siderofibrose)
42	Erkrankungen durch organische Stäube
4201	Exogen-allergische Alveolitis
4202	Erkrankungen der tieferen Atemwege und der Lungen durch Rohbaumwoll-, Rohflachs- oder Rohhanfstaub (Byssinose)
4203	Adenokarzinome der Nasenhaupt- und Nasennebenhöhlen durch Stäube von Eichen- oder Buchenholz
43	Obstruktive Atemwegserkrankungen
4301	Durch allergisierende Stoffe verursachte obstruktive Atemwegserkrankungen (einschließlich Rhinopathie), die zur Unterlassung aller Tätigkeiten gezwungen haben, die für die Entstehung, die Verschlimmerung oder das Wiederaufleben der Krankheit ursächlich waren oder sein können
4302	Durch chemisch-irritativ oder toxisch wirkende Stoffe verursachte obstruktive Atemwegserkrankungen, die zur Unterlassung aller Tätigkeiten gezwungen haben, die für die Entstehung, die Verschlimmerung oder das Wiederaufleben der Krankheit ursächlich waren oder sein können
5	Hautkrankheiten
5101	Schwere oder wiederholt rückfällige Hauterkrankungen, die zur Unterlassung aller Tätigkeiten gezwungen haben, die für die Entstehung, die Verschlimmerung oder das Wiederaufleben der Krankheit ursächlich waren oder sein können
5102	Hautkrebs oder zur Krebsbildung neigende Hautveränderungen durch Ruß, Rohparaffin, Teer, Anthrazen, Pech oder ähnliche Stoffe
6	Krankheiten sonstiger Ursache
6101	Augenzittern der Bergleute

Příloha č. 4 Formulář hlášení podezření na nemoc z povolání v ČR

Hlášení o uznání		NEMOCI Z POVOLÁNÍ*												OHROŽENÍ NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ*											
	Číslo hlášení																								
	Rodné číslo pacienta																								
	Okres bydliště pacienta a příslušnost k EU	Z0								R								Ji ný stát EU				S tát mimo EU			
	Práce, při jejímž výkonu onemocnění vzniklo																								
	KZAM																								
	Kapitola a položka seznamu nemocí z povolání																								
	Diagnóza slovně																								
	Diagnóza MKN-10																								
0	Název zaměstnavatele																								
1	IČ zaměstnavatele																								
2	Adresa sídla zaměstnavatele																								
3	CZ-NACE																								
4	Datum zjištění nemoci z povolání / ohrožení nemocí z povolání*																								
5	Datum vyhotovení hlášení																								
6	V případě úmrtí na nemoc z povolání, datum úmrtí																								
7	Jmenovka a podpis lékaře	Razítko střediska nemocí z povolání																							
		IČ zdravotnického zařízení																							

Příloha č. 5 Formulář hlášení podezření na nemoc z povolání – Německo

ÄRZTLICHE ANZEIGE BEI VERDACHT AUF EINE BERUFSSKRANKHEIT				
1 Name und Anschrift des Arztes				
2 Empfänger				
3 Name, Vorname des Versicherten				
4 Geburtsdatum		Tag	Monat	Jahr
5 Straße, Hausnummer		Postleitzahl	Ort	
6 Geschlecht	7 Staatsangehörigkeit	8 Ist der Versicherte verstorben?		
☐ männlich ☐ weiblich		☐ nein ☐ ja, am		
9 Fand eine Leichenöffnung statt? Wenn ja, wann und durch wen?				
10 Welche Berufskrankheit, Berufskrankheiten kommen in Betracht? (ggf. BK-Nummer)				
11 Krankheitserscheinungen, Beschwerden des Versicherten, Ergebnis der Untersuchung mit Diagnose (Befundunterlagen bitte beifügen), Angaben zur Behandlungsbedürftigkeit				
12 Wann traten die Beschwerden erstmals auf?				
13 Erkrankungen oder Bereiche von Erkrankungen, die mit dem Untersuchungsergebnis in einem ursächlichen Zusammenhang stehen können				
14 Welche gefährdenden Einwirkungen und Stoffe am Arbeitsplatz bzw. welche Tätigkeiten werden für die Entstehung der Erkrankung als ursächlich angesehen? Welche Tätigkeit übte/übte der Versicherte wie lange aus?				
16 Besteht Arbeitsunfähigkeit? Wenn ja, voraussichtlich wie lange?				
18 In welchem Unternehmen ist der Versicherte oder war er zuletzt tätig? In welchem Unternehmen war er den unter Nummer 14 genannten Einwirkungen und Stoffen zuletzt ausgesetzt?				
17 Krankenkasse des Versicherten (Name, PLZ, Ort)				
18 Name und Anschrift des behandelnden Arztes/Krankenhaus (soweit bekannt auch Telefon- und Faxnummer)				
19 Der Unterzeichner bestätigt, den Versicherten über den Inhalt der Anzeige und den Empfänger (Unfallversicherungsträger oder für den medizinischen Arbeitsschutz zuständige Landesbehörde) informiert zu haben.				
20 Datum		Arzt		Telefon-Nr. für Rückfragen (Ansprechpartner)
Bank/Postbank		Kontonummer		Bankleitzahl

F 6000/00 0002 Anzeige Verdacht BK, Arzt - Neufassung ab 01.08.2002 -